

obzornik

glasilo podjetja brest

ŠTEVILKA 259

LETO XXV

30. AVGUST 1991

Je (pri)dobiti pravica ali samo možnost?

NAMESTO UVODA:

1. Pred leti smo v družinskem krogu gledali televizijsko oddajo o pomanjkanju, revščini in lakoti ljudi na vseh koncih sveta. Nov zapis o tegobah, ki človeštvo spremljajo v vsej njegovi zgodovini. Oddaja s tragično vsebino je močno vplivala na enega mojih otrok,

kako neprimerna je danes prerazdelitev svetovnega bogastva in tako naprej, sem tokrat vprašanje z nekaj kratkimi pojasnili odložil v koš otroške naivnosti.

2. V preteklih letih smo bili priča velikim spremembam v zdaj že bivšem vzhodnoevropskem taboru. Padec berlinske

darskega potenciala države oziroma njegove uspešnosti pa nikakor ni mogoče izboljšati čez noč. To pa je vendarle pogoj in temelj blagostanja ljudi. Spet torej ni naključje, da danes vse bivše socialistične države, vključno s Sovjetsko zvezo, proseče gledajo proti razvitemu Zahodu in pričakujejo pomoč, ki pa je hudo skromna in počasi priteka.

Vzhodni Nemci se tako počutijo ogoljufani, saj so verjetno dan po rušenju zidu pričakovali izenačenje z življenjskim standardom zahodnih »bratov« brez kakršnihkoli drugih sprememb, sploh pa ne z več boljšega dela. Nemčija je tako danes v položaju, ko zahodni del ni nič kaj navdušen nad povečanimi dajatvami na račun razvoja vzhoda, pa tudi podjetniki ne kažejo preveč zanimanja za kapital-ska vlaganja na tem področju.

3. Lanskoletne spremembe družbeno političnega sistema v Sloveniji so v preveliki želji po naglem posnemanju vzorcev razvitih zahodnoevropskih ureditev zanemarile očno dejanskega stanja in razmer v naši družbi; urejanje delavnih in življenjskih pogojev delavstva, kot najširšega in najštevilčnejšega sloja v gospodarstvu, je bilo po ukinitvi delavskih svetov oziroma

zmanjšanju njihove vplivnosti prepuščeno sindikalnim organizacijam. Ni torej naključje, da smo bili lani priča številnim stavkovnim valom v vseh sektorjih gospodarstva in

družbenih dejavnosti. Skupni imenovalec vseh stavkovnih pritiskov so bile zahteve po zvišanju plač. Sklep je enostaven. Velika večina Slovencev (Nadaljevanje na 2. strani)

PODPRESEDNIK VLADE RS V BRESTU

V četrtek, 23. avgusta sta na povabilo vodstva obiskala Brest podpredsednik IS RS dr. Andrej Ocvirk in namestnik ministra za industrijo in gradbeništvo Ivan Diaci.

Znano je, da je Republika Slovenija soustanovitelj korporacije Brest s 6 odstotki kapitalskega deleža.

Razgovori so potekali o nadaljnjem sodelovanju in možnostih za povečanje osnovne vloge RS v našem podjetju. Dogovorili so se o nadaljnjih aktivnostih za realizacijo opredeljenih ciljev v smislu potrebne dokapitalizacije podjetja.

ki je rešitev iskal z vprašanjem: Zakaj vendar v tiskarnah ne natiskajo toliko denarja, da bi lahko vsak zemljan dobil po milijon dolarjev, s čimer bi lahko tudi brez dela mirno in lepo živel do konca svojih dni?

Ne da bi posebej razmišljal o tem, kako in s kakšnega zornega kota bi vprašanje obravnavali sociologi, kakšna in

ga zidu je bil zaznamovan kot padec več kot samo evropskega simbola zaprtosti in dvolpnosti med narodi. Upam si trditi, da ga ni bilo demokracija, ki se z dušo ne bi pridružil evforičnemu zmagoslavju državljanov tedanje Nemške demokratične republike.

Žal je mogoče le politične spremembe spremljati po principu vremenske hišice, gospo-

Iz razgovora g. Izidorja REJCA, republiškega sekretarja za industrijo in gradbeništvo z urednikom Obzornika ob njegovem obisku v Brestu 19. julija 1991

OBZORNIK:

V samostojni Sloveniji bo imelo ministrstvo, ki ga vodite, prav gotovo eno najodgovornejših nalog za uveljavitev njenega gospodarstva v Evropi in v svetu. Ali v tem smislu še lahko računamo na preostalo Jugoslavijo? Ali ste optimist in zakaj?

IZIDOR REJC:

Sem kar optimist. To mi sicer včasih očitajo, vendar ko sem praktično vsak dan na zvezi s to ali ono republiko in ministristvi, ugotavljam, da se stvari le premikajo. Danes dopoldne sem telefoniral svojemu kolegu ministru v Srbijo. Bil sem močno presenečen, saj sva se prav pristrčno pogovorila in se dogovorila za nadaljnje razgovore. Pomembno je, da se vendarle da pogovarjati. Včasih rečejo, da gre za politične odločitve, vendar vidim tudi iz prakse, da tudi mnogi neposredni odnosi med posameznimi delovnimi kolektivi še vseeno stečejo.

Naša dolžnost je, da to zvezo vzdržujemo, poskušamo napraviti, kar se največ da, ker vemo, kaj to pomeni za naše firme, ki so preveč »vsidrane« v Jugoslaviji. To nam kaže, da bo treba pogledati v Evropo. Treba se bo navediti učinkovitejših načinov poslovanja in iskati tisti trg, ki nam bo zagotavljal tehnološki in ostali razvoj republike Slovenije.

Vroč avgust pripoveduje zgodbo o suhih požiralnikih, o ribarjenju onstran jezua in o bolnem gozdu Javornikov nad jezerom.

Je (pri)dobiti pravica ali samo možnost?

(Nadaljevanje s 1. strani)

je menila, da je njihova kultura ob koncu meseca pre-tanka.

Tudi v Brestu nismo bili izjema. Zahteve delavcev Pohišstva so bile navidezno zbrane v vprašanju, kako je mogoče preživeti z nekaj tisoč dinarji mesečno. Po šestindvajsetih urah pogajanj med vodstvom podjetja na eni strani in okrepljenim stavkovnim odborom na drugi strani seveda nismo našli odgovora na vprašanje, ugotovili pa smo, da ni nikakršnih gospodarskih možnosti, da bi bile plače višje.

reč, da samo s procesi politične demokracije Slovenija ne more računati na boljši jutri.

Slovenija mora postati ekonomsko zanimiva za potencialne vlagatelje. Za to pa potrebuje trezno analizo obstoječe gospodarske strukture, njenih pomanjkljivosti in prednosti v razmerju do zanj zanimivih trgov in gospodarstev, na tej osnovi pa trden razvojni gospodarski načrt, ki bo podprt z vsemi potrebnimi instrumenti ekonomske politike. Tveganje v trasiranju poti v tržno gospodarstvo mora-

da smo med prvimi prišli do tega spoznanja. Kot je znano, smo poslovne prijeme za začetno etapo te poti opredelili v integralnem razvojnem programu Prizma, v Ljubljani pa v okviru hišnega sejma prikazali bodočo programsko podobo Bresta. Projekt je naletel na zelo ugoden odmev pri naših poslovnih partnerjih, plod naših skupnih dotedanjih naporov je bila končno tudi delna dokapitalizacija našega podjetja s strani republike in Ljubljanske banke, s čimer je Brest postal kapitalna združba korporativnega modela.

Po nekaj več kot polletnem delu in življenju korporacije ugotavljamo, da smo se odločili prav. Motiv za delo in gospodarjenje smo z decentralizacijo poslovanja po posameznih programskih sklopih prenesli v posamezna podjetja — hčere, kar je že v tem kratkem času v večini primerov dalo dobre rezultate.

KLJUB VSEMU SORAZMerno UGODNI REZULTATI

Brest je sicer v prvem polletju posloval z razmeroma majhno izgubo, ki je skoraj desetkrat nižja kot v enakem lanskem obdobju. Glavni razlogi za izgubo tičijo v pre-majhnem obsegu proizvodnje v večini sestrskih podjetij. Našteli bi lahko tudi nekaj objektivnih razlogov za to, vendar sem prepričan, da bi z večjimi napori vodstev in delavcev v teh podjetjih negativni razkorak vsaj bistveno zmanjšali, če že ne popolnoma odpravili. V nadaljevanju poslovnega leta bomo morali odgovornost za uresničenje zastavljenih ciljev bistveno povečati.

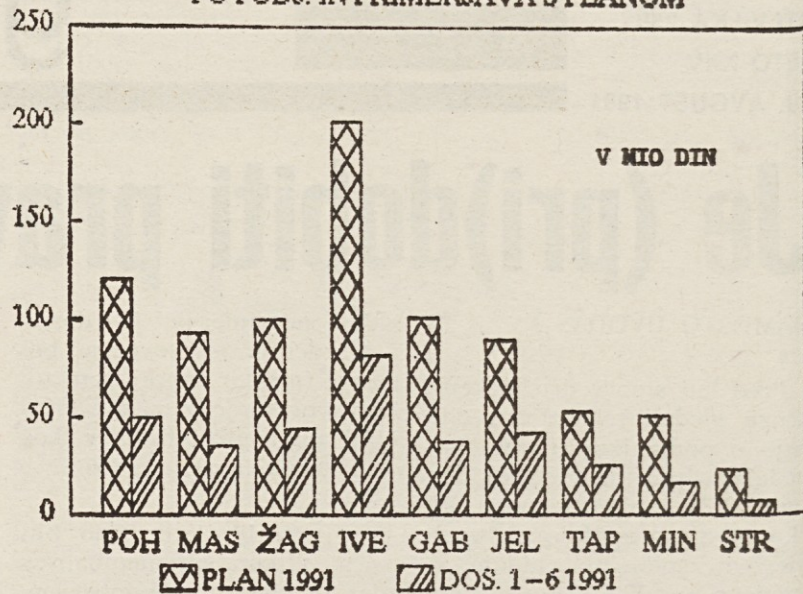
KAKO NAPREJ?

Brest se je odločil za politiko poslovne ekspanzije. Ta politika predvideva povečevanje prodaje blaga in storitev tudi mimo lastnih izvajalskih zmognosti, kar pomeni potrebo po vključevanju kooperacije na vseh ravneh. Ta zahtevni cilj nameravamo doseči s pomočjo okrepljenega lastnega mednarodnega tržnega sistema in tudi trgovinskih

partnerjev. Temu primerna je tudi predvidena investicijska politika, kjer imamo namen (poleg dokončanja nekaterih že začelih naložb) nadaljevati

planskih nalog. Težaven gospodarski položaj Slovenije (in Jugoslavije) terja večjo prilagodljivost posameznih gospodarskih subjektov in seveda

PRIKAZ VREDNOSTNEGA OBSEGA PROIZVODNJE
PO PODJ. IN PRIMERJAVA S PLANOM

z izgradnjo specializiranih, med seboj povezanih proizvodenj.

Realizacija naložb in dokončna usposobitev posameznih podjetij je tesno povezana s potrebno dokapitalizacijo

tudi našega. Ob dobrih perspektivah Bresta nam bo danes morda skupaj lažje razumeti in premagati težave, ki so vendarle šale v primerjavi s političnimi zdrahami in obračuni v YU-kotlu.

OBZORNIK:

Danes vas je vodstvo Bresta seznanilo z nadaljnjim izvajanjem prestrukturiranja podjetja in s sklepi skupščine podjetja Brest o nujnosti nadaljnje kapitalizacije, v katero naj bi še v naprej zlasti vlagala oba dosedanja lastnika (RS in LB). Kakšna je vaša ocena o dosedanjem polletnem razvoju korporacije in ali nameravate potrebna vlaganja realizirati?

IZIDOR REJC:

Razvoj korporacije Bresta je za moja spoznanja v redu. Korporacija je ena redkih, ki se je tudi kadrovske dobro strukturirala. Na voljo so kadri, ki pokrivajo posamezne programe, kar je gotovo bistveno. Vsi, ki se pogovarjamo z odgovornimi ljudmi, na to nekaj damo, saj vemo — če so kadri, potem je v ozadju tudi korajža in pripravljenost tistega, ki naj bi v podjetje vlagal.

Slovenija ostaja še naprej odprta in v raznih kombinacijah imputov kapitala bomo poskušali v prihodnjih dneh pridobiti sredstva porazdeliti oziroma vložiti tja, kjer vemo, da bodo dobro naložena in kjer bodo pomenila izjemen ali pa poseben polet — predvsem v smer čim večjega izvoza. Med temi pa je vsekakor tudi Brest.

Bresta. Z Republiko in Ljubljansko banko smo že našli formulo za povečanje njihovega deleža v podjetju, temeljni kriteriji za izboljšanje kapitalne strukture pa vendarle tičijo v ambicioznosti, produktivnosti in sploh poslovnosti podjetij — hčera samih.

Trije pogoji za realizacijo navedenih poslovnih ciljev so: dobri kadri, dobri kadri in spet dobri kadri. Na vseh ravneh dela. Izobraževanju, usposabljanju in pridobivanju že formiranih strokovnjakov bomo še naprej posvečali veliko skrb. Temu primerno bomo oblikovali tudi politiko plač. Delo bo postalo redka dobrina, povpraševanje po njej pa veliko.

Poleg dolgoročnih ciljev bo seveda naša skupna in stalna naloga izvrševanje sprotnih

ODGOVOR NA UVODNO VPRAŠANJE

In Vi, spoštovani bralec, kako bi otroku odgovorili na vprašanje v uvodu? Pomislite malo! Po milijon dolarjev bi dobil kmet, pek, čevljar, zdravnik, smetar... in nikomur na svetu ne bi bilo treba delati. Aha, da bi sami posejali pšenico, spekli kruh, naredili čevlje... Pa zakaj, saj bi imeli cel milijon dolarjev?

Darko Lesar

OBZORNIK:

Kako komentirate naraščajoče plenjenje slovenskega imetja? V Banja Luki so med drugim zaplenili Brestov salon pohištva. Ali se o tem pogovarjate z vašimi kolegi ministri iz tako »obogatenih« republik? Kakšne so možnosti, da se zaplenjeno imetje vrne?

IZIDOR REJC:

To plenjenje je gotovo ena najbolj grdih potez, ki je lahko komu na voljo. Mislim, da se bo treba kar z njimi neposredno pogovoriti in ugotoviti, kako bomo to zadevo rešili. Smatramo, da je to stvar, ki jo bo treba internacionalizirati, naj ljudje, ki sedaj pripravljajo mednarodno misijo opazovanja našega področja vedo, kaj se dogaja. V tem smislu je predsednik g. Lojze Peterle pisal g. Markoviću in vladi Bosne in Hercegovine, naj vendar nemudoma zagotovijo pravni red.

4.

Letošnja slovenska proizvodnja je na najnižji ravni po letu 1978 in je kar za 18 odstotkov nižja kot v maju 1989. Še slabši so rezultati v neindustrijskih gospodarskih dejavnostih. V Sloveniji je bilo v aprilu brez dela že skoraj 70.000 delavcev in je torej stopnja nezaposlenosti že presegla 8 odstotkov. V Jugoslaviji je iskalo delo že več kot milijon in pol ljudi, stopnja nezaposlenosti pa je dosegla skoraj 19 odstotkov.

BOJ ZA TRG IN VLAGATELJA

Kaj ima ta uvod opraviti z Brestom, se boste vprašali. Sam menim, da so sicer dokaj površno obravnavane teme značilen presek ali pa rdeča nit dogajanj pri nas in v vseh državah, kjer se odkriva abeceda demokratičnega oživljanja. Za vse take družbe je značilno globoko oranje po političnih poljih, ter iskanje priznanj in naklonjenosti razvitih družb na račun številnih kupov preobrnjene zgodovine, kar naj bi že samo po sebi prineslo živket cekinov v pododovanem, popolnoma praznem državnem prašičku. »Ponudba« procesov demokratizacije je na vseh koncih sveta danes prevelika, demokracija je iz več in različnih razlogov postala logičen način organiziranja družb in kot taka seveda ne pomeni več politične značilnosti, ki bi morala biti ekonomsko podpirana.

Prej ko se bomo teh dejstev zavedli tudi v Sloveniji, bolje bo za nas. Prepričan sem nam-

mo znižati na kar najmanjšo mero. To je pot trdega, vztrajnega in boljšega dela, ki ga poganja znanje, inovativnost in tudi prepričanje, da smo na pravi poti. To je konkurenčni boj za trg, konkurenčni boj za kupca, boj za partnerjevo zadovoljstvo. Doseči to slednje šele pomeni postati ekonomsko zanimiv. Od tu naprej šele lahko postanejo sanje o gospodarskih naložbah partnerjev možnost in resničnost, vse do tu so kapitalna vlaganja politična pomoč.

OPREDELITEV BRESTOVE POTI

V Brestu smo se že pred letom dni odločno podali na pot izzivov in preizkušenj tržnega gospodarjenja. Pravzaprav hoteli ali ne, saj dolgoročneje gledano niti nismo imeli drugih možnosti. Naša prednost je bila mogoče le v tem,

OBZORNIK:

Kaj z ozirom na vse povedano svetujete korporaciji Bresta, da bi se kar najhitreje in čim manj boleče izvila iz »vojnih« pa tudi siceršnjih težav?

IZIDOR REJC:

Osebnostno smatram, da je Brest ena od firm, ki je že veliko storila na področju preusmerjanja in razširjanja svojega proizvodnega programa, kar pomeni, da se gotovo sistematično približuje trgu, pogojem in poslovanju v tujini. V tej smeri je treba nadaljevati. Mislim, da je vodstvo Bresta storilo prav, ko je preusmerilo kolektiv v večje število programov. Pogovarjali smo se tudi o tem, kako bi v bistvu v kombinatoriki raznih možnih variant tudi Brest vključili v reševanje problematike, ki gotovo ni obšla vaše veliko podjetje. Bistvena je ugotovitev, da ste po svoje korajžni in optimistični, jaz temu rečem — pravi borci, in mislim, da se za take ni nikoli bati.

Rekonstrukcija v Masivi

Pred dvema mesecema smo v podjetju Brest — Masiva Martinjak sprejeli naše poslovne partnerje. Ob tej priložnosti smo jim predstavili nadaljnjo razvojno pot naše tovarne.

Po zadnji rekonstrukciji tovarne v letu 1986 smo sedaj v nekaj mesecih preuredili tehnološki proces, tako da smo maksimalno skrajšali transportne poti. Racionalizirali

pohištvene industrije v Brestu. Kljub velikim spremembam pa še nismo na koncu načrtovane poti. V naslednjem obdobju bo naše delo usmerjeno v pridobitev certifikata ka-

sobitev vseh zaposlenih v smislu celovitega obvladovanja kakovosti. Na ta način bomo lahko zadovoljili še tako zahtevne kupce z najzahtevnejšimi proizvodi, in to v času oziroma roku, ki ga bo zahteval kupec.

Na predstavitvi preurejene tovarne so se naši poslovni partnerji prepričali, da smo podjetje, kjer vemo kaj hočemo in kako to tudi dosežemo. To so potrdili z nadaljnjimi naročili, kljub nenormalnim gospodarskim razmeram.

V Masivi se zavedamo, da bomo na svetovnih tržiščih lahko obstali le z inovativnostjo in takojšnjo prilagodljivostjo tržnim zahtevam. Časa za počitek ni, kdor si ga privošč, ne more več ujeti hitrega razvoja konkurentov. Malodušje in nepripravljenost za spremembe vseh zaposlenih pa bi pomenilo slej ko prej propad oziroma izničenje dosedanjih naporov, vloženih v rekonstrukcijo. Vsi pa se še kako zavedamo, da le nadaljnji razvoj pomeni tudi boljši kruh za vse zaposlene.

Rudolf Debevc

Gostje si ogledujejo prenovljene proizvodne prostore.

smo porabo energije, predvsem na segmentu odsesovanja, ki je bilo za naš obseg proizvodnje potrebno. Preuredili smo kurišče v naši kotlovnici tako, da bomo razpolagali porabo odpadka za kurjenje. Stroje smo prerazporedili na tak način, da smo transportno pot od prejšnjih 700 m za vsak element skrajšali na dobrih 100 m. Stroji so razporejeni tudi v logično zaporedje faz obdelave brez odvečnega vmesnega prostora, ki predstavlja medfazno zalogo in zmanjšuje preglednost nad potekom proizvodnje. Strojem, ki povzročajo največ hrupa, smo vgradili protihrupno zaščito.

Sočasno z urejanjem proizvodnih pogojev smo spremenili tudi organiziranost, saj smo v pol leta število zaposlenih zmanjšali s prejšnjih 300 delavcev na 250 ob koncu polletja; kljub temu smo fizični obseg proizvodnje povečali za 23 odstotkov, v primerjavi z lanskim polletjem. Vse te spremembe so nujne, če hočemo ostati na zahtevnem svetovnem trgu pohištva, saj vrednostno izvozimo 94 odstotkov proizvodnje na svetovna tržišča. Polovico izvozimo v prekomorske države kot so ZDA, Kanada, Avstralija, Japonska, drugo polovico pa prodamo v evropske države, predvsem v Nemčijo, Veliko Britanijo, Švedsko in Italijo.

Tako usmeritev so nam pogojevale tržne razmere, ki so se v zadnjem obdobju močno spremenile; tako se je delež ZDA zaradi hude recesije razpolovil. Poleg spremembe trga smo spremenili tudi program, tako, da sedaj izdelujemo stole, ki so dražji in kakovostnejši za zahtevnejše trge in kupce, ki so pripravljene plačati kakovost in pravočasno dobavo izdelkov.

Vse omenjene ukrepe smo si že pred enim letom načrtali v projektu Prizma. Slednji pomeni nadaljnji razvoj

kovosti, ki nam bo omogočil prisotnost na evropskem trgu po letu 1992. V sklopu pridobitve tega pomembnega dokumenta je tudi temeljita uspo-

Brest-Caber se obnavlja

V tem podjetju — hčeri v Starem trgu je v izvedbi investicijski projekt za racionalizacijo proizvodnje z uvedbo novih programov.

Cilj investicije je povečanje zmogljivosti in posodobitev proizvodnje kuhinjskih front ter uvedba novih programov, ki temeljijo na enotni tehnologiji. Tu gre predvsem za proizvodnjo laboratorijskega pohištva po kooperacijski pogodbi z nemško firmo Waldner.

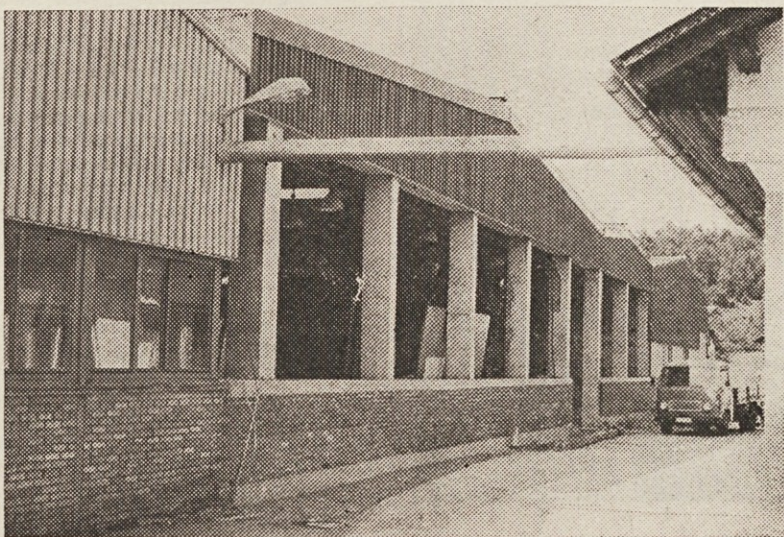
Predračunska vrednost investicije v marcu 1990 je bila 41.352.700 dinarjev.

Investicija se je pričela že v letu 1989 z nakupom strojne linije za formatiziranje in obdelavo robov. Nadaljevala se je z nakupom dodatne opreme (razrezovalka Holzma, moznica KLI Logatec) v decembru 1990. Gradbeni del se je pričel v aprilu 1991 z porušitvijo stare proizvodne hale in s postavitvijo nove v juniju

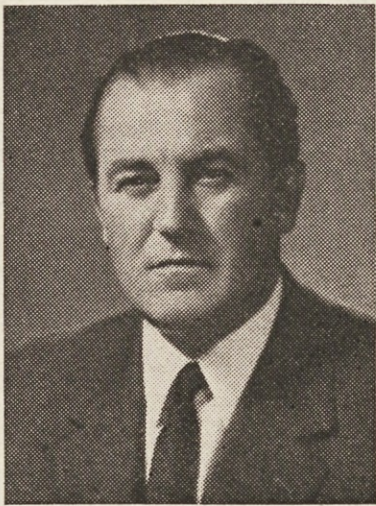
1991. Vse potrebne instalacije (odpraševanje, ogrevanje, voda, komprimiran zrak, vračanje toplega zraka) bodo končane predvidoma do 15. septembra. Pri navedenih delih sodeluje Lesnina Inženiring, z izvajalci Pionir iz Novega mesta, LIP z Bleda in še nekaterimi kooperanti. V teku imamo še nabavo — uvoz transportnih naprav in stroja za vrtanje in vstavljanje odmičnih spon. Glede na dolgo časovno izvajanje investicije je razumljivo prišlo do prekoračitve investicijske vrednosti, kar nam povzroča velike težave pri zagotovitvi potrebnih sredstev oziroma uspešnem dokončanju investicije.

Kljub trenutnemu položaju, ki vsekakor ni na strani investitorjev, pričakujemo uspešno dokončanje investicije in poskusno proizvodnjo v oktobru. Princip projektnega dela in bru letos.

Branko Klešnik

Nova proizvodna hala pred zaključnimi deli.

In memoziam

Jože Lesar

Težko je na kratko in na omejenem časopisnem prostoru orisati osebnost in življenjsko pot, zlasti še, če je tako razgibana in ustvarjalna, kot je bila osebnost JOŽETA LESARJA — dolgoletnega glavnega direktorja in častnega člana Bresta.

V notranjsko Cerknico je prišel leta 1950 iz Ljubljane, kjer je dotlej v predsedstvu vlade LR Slovenije vodil sektor za proizvodnjo in izvoz lesne industrije.

Mesto direktorja takratnega LIP je prevzel na industrijsko popolnoma nerazvitem območju, brez strokovnih kadrov in ustreznih proizvodnih objektov. Kot je sam priznal, je nadvse zaupal v samozavestne Notranjce — delavne in močno navezane na svojo deželo, ki so pripravljeni trdo delati, se odpovedovati marsičemu, samo, da ne bi bilo treba iskati kruha drugod, saj je bogastvo notranjskih gozdov nudilo trdno surovinsko osnovo za razvoj lesne industrije.

Začela se je gradnja novih proizvodnih objektov, na vse načine se je pridobivalo stroje in opremo, čeprav staro in iztrošeno. Kadri (seveda domači) so se korak za korakom izpopolnjevali. Spreminjal se je proizvodni program — od škafov in čebrov v kuhinje, mize, stole itd.

Požari v Cerknici in Martinjaku so upepelili te napore, ne pa tudi trmaste volje za ponovno gradnjo. Ure in ure udarniškega dela in Brest je bil ponovno na nogah. Vseskozi je bilo veliko pomanjkanje kapitala, sredstev za kadre, za stanovanja in družbeni standard. Celo del svojih osebnih dohodkov so zaposleni žrtvovali za Brestov razvoj, saj so v njem videli poročstvo za boljši jutri. Brest je kljub vsemu rasel.

S proučevanjem idej in načel sodobnejše organizacije in poslovanja je Jože Lesar ustvarjal pogoje dolgoročnega razvoja podjetja. Z velikimi organizacijskimi sposobnostmi je znal pridobiti širši krog strokovnih delavcev kolektiva. Na področju modernizacije je uveljavljal tehnologijo, ki je omogočila vključitev Bresta v mednarodno delitev dela. Z izrednimi prizadevanji za izvoz je bil Brest vrsto let celo največji jugoslovanski izvoznik pohištva.

V letih največjega vzpona Bresta je kljub polni angažiranosti v podjetju zelo aktivno deloval tudi v širši družbeni skupnosti in bil poslanec v republiški skupščini.

V letih 1968 do 1970 je bila izvedena velika rekonstrukcija proizvodnih zmogljivosti, ki jo je omogočila Mednarodna banka, ko je popreje uvrstila Brest med prvo deseterico najmodernejših evropskih pohištvenih podjetij. To je bilo za Jožeta Lesarja — kot je sam priznal — največje zadoščenje in hkrati izpolnitev enega izmed njegovih največjih življenjskih ciljev.

Leta 1969 je za svoje ustvarjalno delo, s katerim je bil povezan vzpon Bresta, prejel Kraigherjevo nagrado — najvišje možno priznanje za dosežke v gospodarstvu.

Leta 1970 je bil znova imenovan za glavnega direktorja, vendar se je moral temu delu zaradi »managerske« bolezn na zahtevo zdravnikov umakniti.

V pokoju je kot nekdanji direktor in častni član Bresta pazljivo spremljal nadaljnja prizadevanja in dosežke kolektiva, s katerim je zaoral ledino, s prijetno zavestjo, da je tudi s svojim delom v njem ustvaril perspektivo naslednjim generacijam.

Človeško minljivost spremljamo pokončno in trpko. Prizadela je številne, ki so z Jožetom Lesarjem sodelovali ali pa ga poznali. Sem se prištevamo zlasti Brestovci, saj je bil s svojim dvajsetletnim ustvarjalnim delom najtesneje povezan z rastjo in razvojem Bresta, tega našega notranjskega in slovenskega industrijskega giganta.

Kot bi odšel še en Krpan — iz te naše — Krpanove dežele.

Vloga in pomen inženiringa

Reorganizacija sistema Brest v sodobno zasnovano korporacijo po podjetniško-tržnem principu je v letošnjem letu dala možnost enoti Inženiringa, da se preoblikuje v sodoben in učinkovit mehanizem trženja. Zаметki Inženiringa segajo že leta nazaj, deloval pa je v sklopu sedanjega podjetja Brest-Trgovina d.o.o., vendar brez ali s slabo poudarjeno inženirirsko funkcijo. Njegovo težišče je bilo na veletrgovinski funkciji, kar ne zagotavlja izrabe potenciala, ki ga funkcionalno zasnovani inženiring lahko ima.

Princip projektivnega dela in vodenja v inženiringu pomeni fleksibilno in učinkovito obliko, ki po potrebi posla oblikuje projektne ekipe za izvedbo konkretnega posla z vključevanjem lastnih in zunanjih strokovnjakov za posamezna področja. V principu to pomeni realizirati zahtevo naročnika (investitorja) od projekta, z vsemi vmesnimi fazami, do »ključa v roke« in usposobitvijo kadra. Jasno je, da je taka organizacija učinkovita lahko le z močno računalniško podporo in računalniško grafiko.

Na omenjenih sodobnih principih, z vgrajeno marketinško funkcijo, je zgrajena platforma za razvoj Inženiringa, katerega lokacija je v »tržnem vencu« Brest d.o.o. (matere), ki ga sestavljajo še Agencija za nabavo, Zunanja trgovina in AOP. Vsaka enota (sektor) deluje kot profitni center in predstavlja originalen vir financiranja centralnega podjetja.

Področje delovanja Inženiringa je zasnovano na petih programskih enotah, ki predstavljajo temeljno usmeritev, in sicer:

1. Enota HOTELSKI PROGRAM. Njena usposobitev je usmerjena na opremljanje interierjev turistično-hotelskih objektov po principu »ključ v roke«. V ta program imamo vključene zunanje sodelavce in dobavitelje opreme (domače in tuje), maksimalno pa želimo vključiti naše proizvode in storitve. S ponudbami smo vključeni na domačem trgu, splošno znane razmere pa so nas prisilile, da konkuriramo

s ponudbami tudi na tujih trgih (SSSR, Poljska, ČSFR).

2. Enota LABORATORIJSKA OPREMA. Njena usmeritev je plasma laboratorijske opreme iz kooperacijske proizvodnje z nemškim partnerjem Waldner in našim podjetjem Brest — Gaber d.o.o. Stari trg. Z opremo sistema Brest — Waldner smo v letošnjem letu opremili Medicinski center Pula, pričeli pa bomo opremljati tudi Klinični center Sarajevo in Biološko središče Ljubljana. To so le največji in najpomembnejši objekti, realizirali pa smo tudi več manjših. Lahko rečemo, da smo na domačem trgu uspešni, intenzivne priprave za trženje tega programa pa so zastavljene še v SSSR, ČSFR, Madžarski in Izraelu.

3. Enota BIRO OPREMA. Njena usmeritev je opremljanje poslovnih objektov z biro opremo. Temelji predvsem na programih Gama in Sigma ter programu iz kooperacije z avstrijskim partnerjem BENE (sistemi C-3, C-5 in OL). Zanimirani smo za sodelovanje pri pripravi naših domačih programov, ki so tržno zanimivi. Poleg domačega trga smo prisotni še v SSSR, ČSFR in Madžarski.

4. Enota BIO PROGRAM. Temelji na aplikaciji vermikulita, njegova praktična uporaba pa je vključena na področje ekološke sanacije prašičjih in piščančjih farm. Kot produkt sanacije so tržno zanimiva in učinkovita tudi gnojila. Štiriletno sodelovanje z Biotehniško fakulteto na po-

dročju raziskav daje zelo dobre rezultate. Za ta program je veliko zanimanje na domačem in tujih trgih (vzhodnih in zahodnih).

5. Enota TEHNOLOGIJE. To področje je namenjeno trženju tehnologij, ki so v produkcijskih sistemih korporacije. Ponudbo sestavljajo con-

sulting storitve, organizacijske postavitve, tehnično-tehnološke linije, usposabljanje in marketing. Z ozirom na dosedanje tržne priprave in dane ponudbe, vključujoč tudi zunanje partnerje, pričakujemo tržne rezultate predvsem na trgih SSSR in ČSFR.

Inženiring je še vedno v fazi kadrovske, prostorske in tehnične konsolidacije, ki bi morala biti do začetka leta 1992 končana. Velik problem predstavlja predvsem pomanjka-

nje kakovostnih in usposobljenih kadrov, s katerimi zasledimo komaj dobro polovico sistemiziranih delovnih mest. Kljub naštetim težavam dosežemo realizacijo nad načrtovano dinamiko in računamo, da bomo letni načrt realizacije bistveno presegli.

Prepričani smo, da je bila odločitev take organizacije pravilna, opravičilo za zaupanje pa morajo dati doseženi rezultati.

Janko Škrlič

Certifikat kakovosti za Evropo 92

Po letu 1992 bodo morala imeti vsa naša podjetja certifikat kakovosti, če bodo želela poslovati na skupnem evropskem trgu. Zahteve po neprestanem zagotavljanju kakovosti v vseh fazah poslovnega procesa se s strani tujih kupcev ali kooperantov pojavljajo že danes, zato se je treba temu pogoju čimprej prilagoditi. Certifikat kakovosti je treba pridobiti za celotno področje poslovanja in obsega celovito obvladovanje kakovosti na osnovi standardov ISO 9000 v vseh poslovnih funkcijah. To pa je zahtevna in dolgotrajna naloga, ki terja veliko dela, kompleksen sistemski in standardom ter konkretni praksi prilagojen pristop.

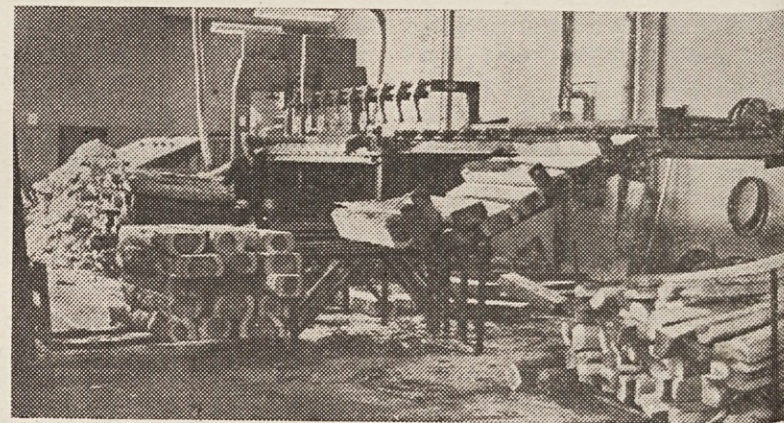
Pridobitev certifikata kakovosti je tudi za Brest strateškega pomena, če želimo po letu 1992 tržiti na skupnem evropskem trgu in se na tak način vključiti v višje cenovne razrede, v znižanje stroškov, v povečano produktivnost, v boljše lastno organiziranost, v višjo in stabilnejšo raven kakovosti, v nadaljnji razvoj...

Doslej so nekatera podjetja v Sloveniji pridobivala certifikate za posamezne proizvode, Evropa 92 pa zahteva pridobitev certifikata za celotno poslovanje oziroma za vse poslovne funkcije v podjetju.

V Sloveniji so po tujih izkušnjah že štiri podjetja pridobila certifikate za vstop v Evropo 92. Ostali se tako kot mi na različne načine intenzivno pripravljajo, da bi izpolnili zahtevane pogoje.

Vse aktivnosti, ki jih zahtevajo standardi, je treba načrtovati in realizirati pred dokončno izdelavo poslovnika kakovosti, oziroma še preden zaprosimo ustrezno pooblaščenico mednarodno institucijo za izdajo certifikata kakovosti. Certifikat se pridobi za točno določen standard in časovno obdobje treh let in ga je treba vsaki šest mesecev obnavljati, zato je treba kakovostno raven neprestano vzdrževati. Tudi ko podjetje že ima certifikat kakovosti, lahko pooblaščenica institucija, ki je certifikat izdala, pošlje svojega predstavnika, da presodi kakovost poslovanja podjetja. Za katero koli operacijo, material, po-

slovno funkcijo ali testiranje mora biti v vsakem času izvedljiva kontrola v skladu s poslovníkom. Zato bo poslovnik kakovosti možno napisati šele po skrbni presoji in temeljiti proučitvi stanja in posledic za celoten poslovni proces. Se s tako pripravljenim poslovnikom kako-

Proizvodnja v podjetju Brest-Lušin je stekla.

vosti izpolnjujemo pogoje, da lahko zaprosimo ustrezno institucijo za pridobitev certifikata kakovosti.

Poslovnik kakovosti zahteva dokumentiranje vseh postopkov v vseh poslovnih funkcijah, omogoča lažje in pravočasnejše odkrivanje napak, predpisuje postopke kontrole in ukrepanja, določa ugotavljanje vzrokov napak in odgovornost oseb, vpliva na znižanje stroškov in povečanje produktivnosti, dviguje kakovostno raven, zmanjšuje možnost pojavljanja in ponavljanja napak preko korektivnih ukrepov in nenehnega prilagajanja spremenjenim zahtevam trga, podjetja in zakonodaje, skratka, vzpostavlja red v vseh poslovnih funkcijah in zahteva doslednost vseh ljudi, vključenih v proces zagotavljanja politike celovitega obvladovanja kakovosti.

Trenutno je certifikat kakovosti mogoče pridobiti le od zunanjih pooblaščenih institucij.

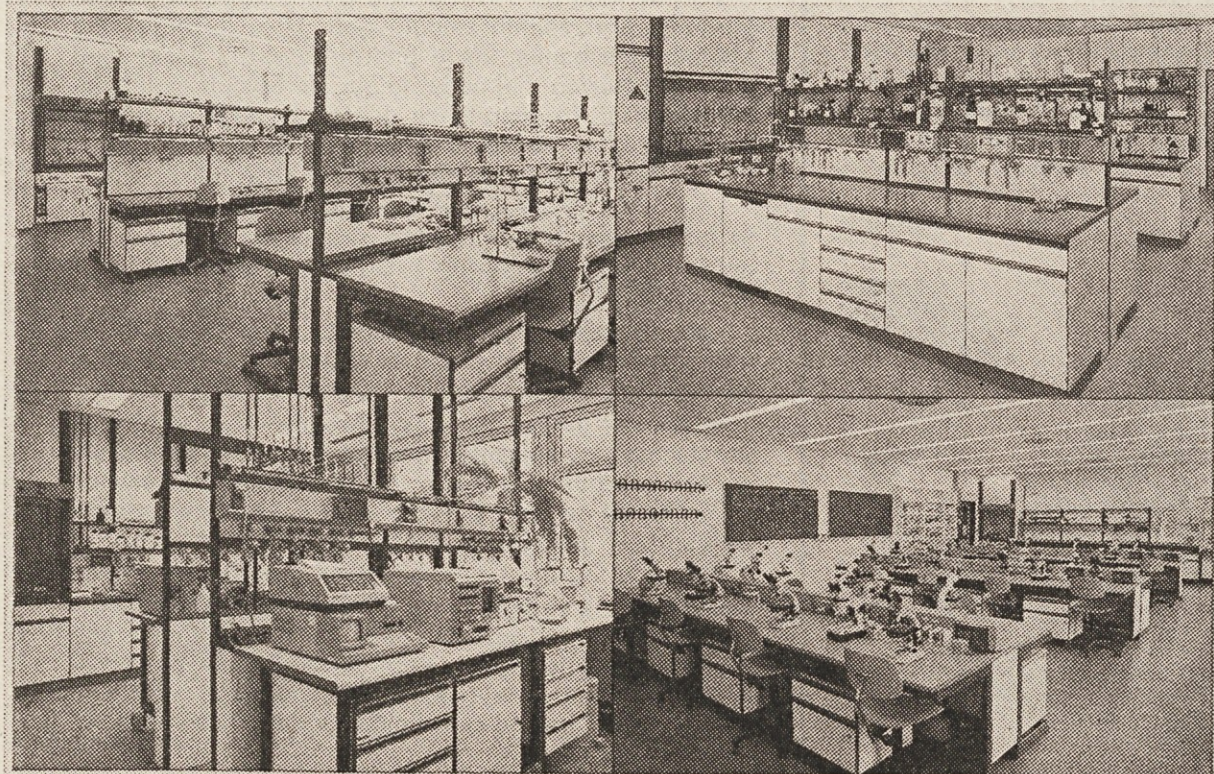
Skrb za celovito obvladovanje kakovosti je postala odločujoč faktor ne le za višje cenovne razrede, ampak tudi za ohranitev trga, za racionalnejše poslovanje, za lažje in bolj kakovostno vodenje poslovnega procesa, za bitko za kupca, za zniževanje stroškov, za sprejemljivo konkurenčno ceno, za dolgoročno preživetje, za profit podjetja. Vse to pomeni spreminjanje notranjih odnosov in odgovornosti, pomeni definiranje vlog in obveznosti v procesu vgrajevanja kakovosti v izdelke in delovne postopke.

Postopki zagotavljanja kakovosti morajo biti prisotni v vseh fazah, od nastajanja do opuščanja proizvodov, da bodo lahko

- omogoča stalnost postopkov, neodvisno od kadrovske fluktuacije,
- podaja specifične rešitve problemov obvladovanja kakovosti, prilagojene konkretnim razmeram,
- pomaga opredeliti poslovne postopke, izdelati navodila, organizacijske predpise in interne standarde kakovosti,
- pomaga dokumentirati sistem kakovosti,
- pomaga usposobiti delavce za delo po izdelanih standardih in organizacijskih navodilih,
- omogoča zniževanje stroškov z učinkovitim sistemom korektivnih ukrepov,
- omogoča formiranje učinkovitega sistema za obvladovanje sprememb v razvojnem ciklusu proizvoda ali storitve,
- daje usmeritve za obvladovanje projektov s stališča časa, virov, stroškov in rezultatov,
- predstavlja idealni učni pripomoček za izobraževanje o vodenju posameznih aktivnosti v podjetju.

O pomenu in potrebnih aktivnostih za pripravo poslovnika kakovosti, za celovito obvladovanje kakovosti, za pridobitev certifikata kakovosti je že bilo seznanjeno vodstvo Bresta. Določene aktivnosti so že stekle — predavanje vodilnim delavcem Bresta o izkušnjah pri zagotavljanju pogojev za pridobitev certifikata kakovosti. Sledile pa bodo še konkretne aktivnosti v zvezi z izdelavo in izvedbo projektov po posameznih podjetjih — hčerah. V dveh podjetjih so že izvedli INTERNI AUDIT — to je presoja dejanskega stanja s pooblaščenico osebo za izvajanje internih auditov.

Danica Kranjc

Laboratorijski sistem Waldner sodi v svetu v vodilno opremo industrijskih, raziskovalnih in šolskih laboratorijev.

O kolektivnih pogodbah

V letu 1990 je bila sklenjena splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Pogodbo sta sklenili Gospodarska zbornica Slovenije in zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

Kolektivne pogodbe sta v našo prakso ponovno uvedla zakon o podjetjih in zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja kot sredstvo in način za urejanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev in organizacij oziroma delodajalcev. Zakon o podjetjih je do novele določal, da se s kolektivno pogodbo ureja uresničevanje samoupravnih pravic v mešanih in zasebnih podjetjih, zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja pa je določil, da se s kolektivno pogodbo v skladu z zakonom in drugimi predpisi urejajo pravice in obveznosti delavcev, zaposlenih v organizacijah in pri delodajalcih ter pravice in obveznosti teh organizacij in delodajalcev ne glede na lastninske podlage za delo.

Kolektivne pogodbe postajajo vse pomembnejši akti, s katerimi se urejajo predvsem pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev in organizacij oziroma delodajalcev s področja delovnih razmerij. Tako bodo postopoma nadomestile dosedanje splošne akte oziroma bodo le-ti obstajali, dokler bodo obstajali družbena lastnina in samoupravljanje delavcev oziroma družbena podjetja in druge organizacije ter skupnosti na družbenolastninskih podlagah.

Vsebinsko kolektivne pogodbe zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja in zakon o delovnih razmerjih taksativno ne določata, marveč imata vrsto določb, da se posamezne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev in organizacij oziroma delodajalcev podrobneje uredijo s kolektivno pogodbo ali v skladu s kolektivno pogodbo.

Splošna kolektivna pogodba ureja predvsem tiste pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev in organizacij oziroma delodajalcev, ki so po svoji naravi in vsebini takšne, da jih je mogoče in treba uveljaviti za vse zaposlene. V sedanjem času pomenijo določbe splošne kolektivne pogodbe najnižjo raven pravic zaposlenih, ki jo je glede na sedanje gospodarske razmere treba uveljaviti za zavarovanje minimalne socialne in gnotne varnosti delavcev.

Kolektivna pogodba za posamezno gospodarsko in negospodarsko dejavnost je po svoji vsebini in rešitvah najpomembnejša. Tako ta pogodba ureja pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev ter organizacij oziroma delodajalcev, ki so specifične glede na naravo dejavnosti, delovne in proizvodne procese ter posebnosti dejavnosti. Pravice delavcev so v kolektivni pogodbi dejavnosti v primerjavi s splošno kolektivno pogodbo

urejene lahko le ugodneje za delavce.

Kolektivna pogodba za lesarstvo glede na splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo ureja nekatere zadeve ugodneje za delavce. V tem sestavku bi poudaril le nekatere najvažnejše razlike. Med drugim ureja kolektivna pogodba za lesarstvo delovni čas, ki v podjetjih s področja lesarstva traja največ 40 ur na teden. To določilo lahko uveljavijo podjetja oziroma organizacije najkasneje do 1. januarja 1992. V tej pogodbi so opredeljeni tudi kriteriji, v katerih primerih je osnovni osebni dohodek lahko nižji od izhodiščnih osebnih dohodkov, določenih v sami pogodbi. Znižanje lahko znaša največ 20 odstotkov, in sicer:

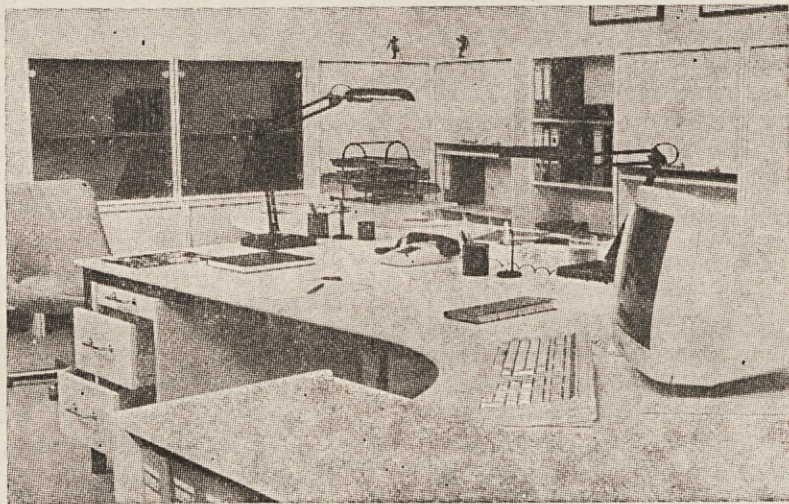
- če je podjetje v izgubi,
- če se v podjetju izvaja sanacija po sanacijskem programu.

V kolektivni pogodbi za lesarstvo so opredeljeni tudi pri-

meri oziroma pogoji, kdaj pripadajo delavcem dodatki za pogoje dela. Glede na splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo je v kolektivni pogodbi za lesarstvo tudi drugače opredeljen minimalni znesek za regres za letni dopust, in sicer je ta opredeljen tako, da znaša najmanj 70 odstotkov povprečnega osebnega dohodka, izplačanega v gospodarstvu republike Slovenije v mesecu maju tekočega leta.

Poleg navedenih glavnih razlik je v kolektivni pogodbi za lesarstvo tudi drugače, in sicer z višjimi odstotki, opredeljena višina jubilejnih nagrad za 10 in 20 let delovne dobe. Tako je za jubilejno nagrado za 10 let delovne dobe ta odstotek za 10 odstotkov višji, oziroma za jubilejno nagrado za 20 let delovne dobe za 5 odstotkov višji kot to določa splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo.

A. Perčič

Sigma — pisarniško pohištvo iz Brest-Jelka iz Begunj.

NOVI PRAVILNIK O USTVARJALNOSTI PRI DELU

Pripravili smo nov pravilnik o ustvarjalnosti pri delu z namenom, da bi na organiziran in usmerjen način vzpodbudili razvoj inovativne dejavnosti v Brestu, da bi se le-ta hitreje razvijala in prinašala večje ekonomske učinke.

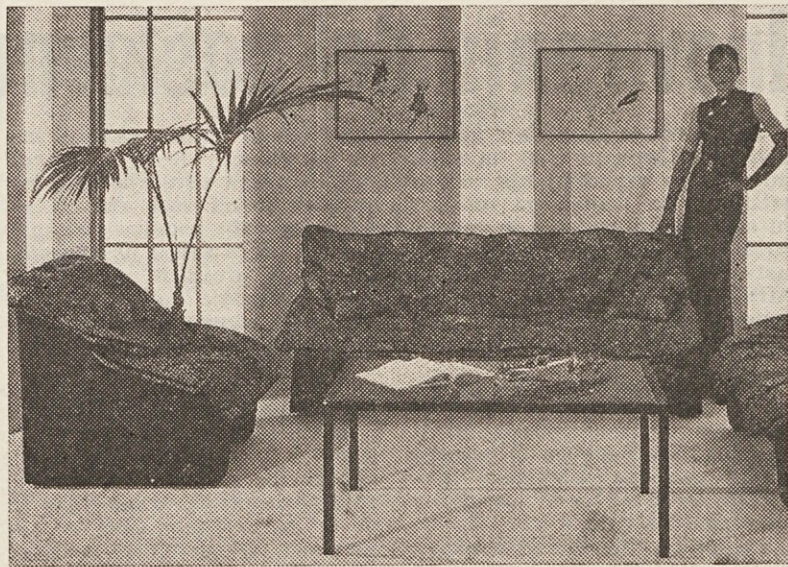
S sprejemom novega pravilnika o ustvarjalnosti pri delu bo prenehal veljati dosednji, sprejet 18. 10. 1989. Pravilnik bo enoten za vsa podjetja Bresta.

Pravilnik upošteva najnovejše spremembe iz Zakona o varstvu izumov, tehničnih izboljšav, kolektivne pogodbe, statuta podjetja Bresta in drugih predpisov, ter najnovejši trend razvoja ID. Je precej krajši in racionalnejši od obstoječega in prinaša bistvene novosti na področjih pospeševanja razvoja inovativne dejavnosti (ID), programiranja oziroma usmerjanja razvoja ID, odgovornosti za razvoj ID, organov, ki vodijo postopek reševanja predloga, pritožbenih organov, višine nagrad oziroma nadomestil avtorjem, dobe trajanja posameznih vrst inovacij in s tem nagrad, zaščite inovacij, anonimnosti reševanja predloga, krajšega postopka reševanja predloga, izbire inovatorja Bresta, itd.

Naš namen je, da opozorimo na novosti, ki si jih boste lahko podrobneje ogledali v pravilniku v tajništvu vsakega podjetja — hčere. Vsebina pravilnika vas bo pritegnila k razvoju ustvarjalnosti glede na vaše sposobnosti in znanje.

Vabimo vas, da se z novim pravilnikom o ustvarjalnosti pri delu seznanite in se ustvarjalno vključite v reševanje aktualnih problemov v Brestu ter prispevate k boljšim rezultatom poslovanja.

D. K.

Nova sedežna garnitura — Mateja.

Pogodba o zaposlitvi

Nova zakonodaja na področju delovnega prava, tako zvezna, zlasti pa republiški zakon o delovnih razmerjih, opredeljuje nov institut za urejanje medsebojnih pravic in obveznosti med delavcem in delodajalcem, ki izvirajo iz delovnega razmerja — pogodbo o zaposlitvi.

Podlago za tak institut je najti v temeljnih določbah zveznega zakona, ki opredeljuje delovno razmerje kot prostovoljno razmerje med organizacijo oziroma delodajalcem in delavcem.

Pogodbo o zaposlitvi sklene ta organizacija oz. delodajalec na eni strani in delavec na drugi strani, v skladu z zakonom (zveznim in republiškim), kolektivno pogodbo (splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo in panožno, če je že bila sklenjena za posamezno panogo) in splošnim aktom. Sklenjena mora biti v pisni obliki in sama predstavlja konstitutivni element za nastanek delovnega razmerja, kar pomeni, da delovno razmerje sploh ni sklenjeno, če ni podpisana pogodba o zaposlitvi.

Minimalno vsebino pogodbe o zaposlitvi določa splošna (pa tudi panožna) kolektivna pogodba in se nanaša na **specifike**, ki se nanašajo na **posamezno delovno mesto**, zlasti pa določa:

1. za katero delovno mesto se sklepa delovno razmerje,
2. ali se sklepa delovno razmerje za določen ali nedoločen čas,
3. ali se predvideva poskusno delo, če gre za sklenitev novega delovnega razmerja in trajanje poskusnega dela,
4. kraj, kjer se bo delo odvijalo, t. j. v poslovnih prostorih ali izven njih,
5. delovni čas,
6. odmore, počitke, dopuste (število dni letnega dopusta),
7. varstvo delavca pri delu,
8. morebitne pravice in obveznosti v zvezi z izobraževanjem,
9. osebni dohodek in nadomestilo osebnega dohodka,
10. način ugotavljanja delovne uspešnosti,
11. konkurenčno klavzulo (prepoved ustanavljanja podjetja določen čas po prenehanju delovnega razmerja ali začetka opravljanja dejavnosti oz. sklenitev delovnega razmerja pri drugi organizaciji oz. delodajalcu, če bi uporaba pridob-

ljenega znanja pomenila konkurenco organizaciji), 12. druge pravice in obveznosti.

Pogodba o zaposlitvi ne sme biti glede pravic in obveznosti za delavce manj ugodna kot določbe kolektivne pogodbe, lahko pa je ugodnejša, če je to v interesu obeh pogodbenih strank.

Pogodba o zaposlitvi pravzaprav nadomešča vrsto sklepov samoupravnih organov, s katerimi so se doslej urejale pravice in obveznosti iz delovnega razmerja (npr. sklep o določitvi OD, o dolžini letnega dopusta ipd.). V času trajanja delovnega razmerja se pogodbo o zaposlitvi lahko spremeni ali dopolni z aneksom, seveda sporazumno in v interesu obeh pogodbenih strank.

Posebnost glede sklepanja pogodb o zaposlitvi velja za **že zaposlene delavce**, glede katerih vsebuje republiški zakon o delovnih razmerjih določbo, da se mora obstoječe delovno razmerje preoblikovati v pogodbeno, sklenitev pogodbe o zaposlitvi za to kategorijo delavcev velja neobvezen rok: do 1. 7. 1991. Zakon vsebuje tudi vrsto varovalnih določb za te delavce, in sicer:

- s pogodbo o zaposlitvi ni možna transformacija delovnega razmerja za nedoločen čas v delovno razmerje za določen čas,
- s pogodbo o zaposlitvi ni mogoče spreminjati razporeditve delavca na drugo delovno mesto,

V primeru, da delavec predložene pogodbe o zaposlitvi ne podpiše v roku 30 dni od dneva predložitve, delavcu preneha delovno razmerje, o čemer izda sklep pristojni organ. Izjema od te določbe velja le v primeru, če je delavec v že opisanem 15-dnevem roku od dneva predložitve pogodbe sprožil spor glede zakonitosti pred pristojnim sodiščem.

Marija Levstek-Zabukovec

Inoviranje del poslovnega sistema

Ta članek je napisan z željo, da bi spoznali pomen razvoja inovativne dejavnosti (ID) na splošno in na Brestu, da bi se zavedli potrebe po vzpodbujanju in razvijanju lastnega ustvarjalnega razmišljanja in teamskega reševanja problemov na vseh ravneh, da bi ob podpori vodstva in zagotavljanju ustreznih pogojev postopno prešli na usmerjeno inovativno poslovanje, da bi zavist nadomestila ustvarjalnost v tekmovalnem vzdušju, da bi uresničili načelo VSI MISLIMO — VSI DELAMO, da ne bomo čedalje bolj odvisni od inovativnih, da bi izkoristili čim več skritih rezerv, in začutili pri-padnost podjetju tudi skozi ustrezno inovacijsko klimo.

Organizacija ustvarjalnega dela je eden od dejavnikov, brez katerega si ni mogoče zamisliti izkoriščanja velikega miselnega in izkustvenega potenciala zaposlenih, treba ga je le vgraditi v vsakodnevno delo.

Če želimo, da bo ID učinkovitejša, jo moramo načrtovati in načrtno usmerjati v reševanje najpomembnejših problemov, iskanje novih problemov in rešitev, skratka, vedeti moramo, zakaj nekaj proučujemo in kaj želimo s tem doseči in na kakšen način.

Osnovni namen ID je v celoti obvladati poslovni sistem. Inovacijska organiziranost pomeni posebno kombinacijo organizacijske strukture, procesov, motivacije in ljudi; oblikovno je taka, da z njo dosežemo nekaj novega, boljšega, kar prinaša v končni fazi gospodarsko korist.

Na področju ID imamo velike skrite rezerve, le izkoristiti jih moramo z ustrezno organiziranostjo, vzpodbujanjem razvoja te dejavnosti. ID mora postati motor razvoja na vseh ravneh. V Brestu že nekaj let s posebnimi akcijami vzpodbujamo razvoj ID. V prihodnje moramo še več prizadevanj usmeriti v kontinuirano in organizirano obliko pridobivanja predlogov na vseh ravneh, t.j. z načrtovanjem oziroma programiranjem ID v posameznih podjetjih, v zagotavljanje sredstev za njihovo realizacijo, v odstranitev neobjektivnih ovir, v uveljavljanje sodobnih oblik organiziranja dela in v vzpostavljanje ustreznega ustvarjalnega vzdušja.

Praksa je pokazala, da ni dovolj le organizirano skrbeti za ID amatersko, marveč je treba:

- povezati amatersko in poklicno ustvarjanje inovacij v enoten inovacijski proces,
- preiti od ID v inovativno poslovanje.

Z ustrezno akcijo in vztrajanjem brez izgovorov je treba pridobiti predloge, aktivirati ustvarjalnost in odstraniti morebitne kadrovske ovire. Obenem pa ne smemo dopustiti, da se ideje ne uresničijo ali nagrajajo, ali pa da postanejo le strošek ali mrtva ideja.

Za uspešno inovativno poslovanje poznamo 10 potrebnih pogojev. Koliko od njih jih uporabljamo mi, vam prepuščam v premislek:

1. Inovacijska politika in kultura;
2. Inovacijski delovni cilji;
3. Usposabljanje za inovativnost;
4. Organiziranje inovacijskih procesov in službe;
5. Zagotavljanje pogojev za realizacijo inovacij;
6. Zagotavljanje inovacijskih virov;
7. Uveljavljanje inovacij v rednem delu;
8. Trženje inovacij in ustrezen teamski delo;
9. Vrednotenje in nagrajevanje inovacij;
10. Pravni red, ki daje prednost inoviranju pred slepo ubogljivostjo.

Motiviranost ali nemotiviranost za razvoj ID se ne sme začeti ali končati zgolj v izplačanih nagradah, ki se nemalokrat prikazujejo v smislu zavisti le kot strošek, ne pa tudi kot korist.

Nagrade inovatorjem se obračunavajo od ugotovljene čiste gospodarske koristi (ČGK). Pravočasno izplačana nagrada in ustrezna podpora pomeni priznanje avtorju, hkrati pa moti-

vacijo za nadaljnje ustvarjalno razmišljanje vseh zaposlenih.

Objektivnih ovir za prehod na sodobno poslovno inoviranje skoraj ni, so le še kadrovske, zato je nujno, da premagamo tudi te in se izkoplujemo iz rutinskega izkustva in zato neuspešnega poslovanja, ki nujno vodi v inflacijo in propadanje, in preidemo v inovativno sodobno poslovanje. Pozitivnih izkušenj je veliko, zato se lotimo akcije in vztrajamo v njej!

Te okvirne usmeritve moramo začeti čimprej vključevati v naše vsakdanje delo na vseh ravneh in obenem odstranjevati ne-

objektivne ovire. Odločneje se vključimo v inovativno poslovanje, pridružimo se po svojih močeh, znanju, izkušnjah, sposobnostih in možnostih tistim redkim posameznikom, ki so se že zavedli pomena te dejavnosti in ki nam s svojim ustvarjalnim delom dajejo vzgled, vzpodbudo in zanesljivejšo prihodnost.

Če bo ta članek v vas vzbudil potrebo po vsakodnevem kreativnem teamskem strokovnem reševanju vseh pomembnejših problemov na vseh ravneh in v vseh dejavnostih, ob hkratnem poznavanju pomena te dejavnosti in dajanju vaše podpore njenemu razvoju, bo namen dosežen, s tem pa bodo postavljeni trdnější temelji za kakovostnejši razvoj podjetja v celoti.

V množici idej se skrivajo številne rešitve. Njihova uresničitve pa bo v zadovoljstvo inovatorju in podjetju.

Danica Kranjc

Obiskali smo Brest

Prepričan sem, da je bila prav januarska, samostojna razstava Bresta na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani vzrok, da smo upokojenci Mednarodnega podjetja Slovenijales, Ljubljana v program naših izletov vključili obisk te, doma in v svetu poznane firme.

Brest je na tej promocijski razstavi pokazal veliko moč ustvarjalnosti in svojo perspektivo, kako zastaviti odločne korake v Evropo 92. Skrbno izbrani, povsem novi izdelki iz vseh enot podjetja so vidno predstavili napredek. Ob obisku razstave sem bil prijetno presenečen nad prizadevanji za novo organiziranost Bresta. Toliko novosti je kar sililo, da obiščemo podjetje in vidimo, kako gre to v praksi. Ker želim, da so izleti, ki jih vodim, dobro pripravljeni, sem se oglasil v Cerknici, kjer smo se dogovorili o programu obiska. Že tedaj sem vedel, da bodo Brestovci dobro izvedli sprejem upokojencev Slovenijalesa.

Na dan izleta smo morali spremeniti del poti po Notranjski. Slabo vreme je onemogočilo obisk Rakovega škocjana, zato smo ga nadomestili z ogledom Tehničnega muzeja Slovenije v Bistri. Rakov škocjan pa je ostal za prihodnje izlete.

Ob napovedanem času smo se oglasili v tovarni Brest-Jelka v Begunjah. Udeleženci izleta smo bili lepo sprejeti. Navzoči so bili odgovorni predstavniki Bresta. Z zanimanjem smo si ogledali sodob-

no tovarno pohištva z urejenimi strojnimi linijami, specifično urejeno in tehnološko vodeno proizvodnjo. Na vse sta zlasti napravila močan vtis organiziranost delovnih mest in strokovno delo zaposlenih. V oči so nam padli v belo oblečeni delavci, človek si ob tem misli, končno sem prišel v pravo zahodnoevropsko delavnico. To je velik uspeh Brestovih tehnologov, razvoja in izvedbe, pogojen z asortimajem, ki ga tovarna izdeluje za izvoz. V Begunjah smo slišali, da je ta tovarna (podjetje) sestavni del korporacije Brest, ki združuje 14 samostojnih podjetij. Udeleženci izleta smo z zadovoljstvom pozdravili to novo organiziranost. Zadovoljstvo je bilo toliko večje, saj Brest mnogi poznamo, mnogi so z njim sodelovali leta in leta, nekateri prav od začetka, od leta 1947 naprej.

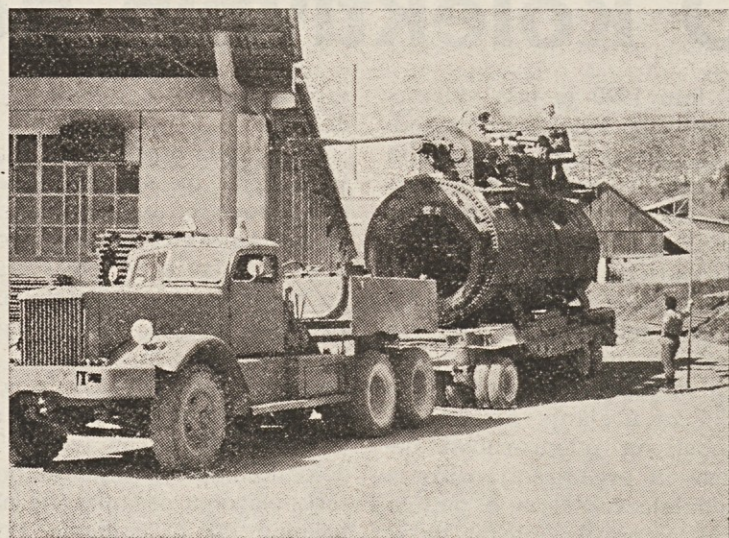
Po ogledu tovarne v Begunjah smo obiskali še podjetje Brest-Trgovina in Brestin, ki je v salonu pohištva pripravil pravo razstavo svojih izdelkov. Srečanje bivših delavcev Slovenijales-Trgovina z delavci Brest-Trgovina je bilo res pristrčno. Srečali smo se stari znanci in sodelavci. Z zanimanjem smo si v salonu ogledovali razstavljen pohištvo in izdelke Brestina. Čas obiska je ob kozarčku dobre pijače, natočene v dobrodošlico hitro mineval. Res lepo ste nas sprejeli, o tem je še dolgo potem tekla pogovor med udeleženci izleta.

Na naše veliko razočaranje pa na nadaljnji poti nismo videli voda Cerkniškega jezera, čeravno smo prav zaradi tega potovali preko Gornjega jezera in Loške doline čez Bloško planoto v Novo Štifo. Ogledali smo si še Trubarjevo domačijo na Raščici in Turjaški grad.

Za nami je prijeten izlet, za vedno pa bo ostal v spominu Brestin s svojimi spominki!

Hvala za lep sprejem!

Dušan Trotovšek

Prevoz kotla iz Pohištva v Cerknici pred 22 leti.

ABRAHAM IZ MASIVE

Saj ni res — pa je! Z manjšimi presledki dela že 50 let, pa še ne razmišlja o upokojitvi. Sam se povabim k jubileantu — v kotlovnico podjetja Brest-Masiva.

Na njegovi železni privarjeni izkaznici (da je ne bi izgubil!) piše:

— izdelovalec: R. Wolf, Magdeburg

— leto izdelave: 1941

torej — ABRAHAM!

Ostalih podatkov namenoma ne navajamo, saj slavljenec ni lepo gledati v zobe. Gre zgolj, da 50-letnega Abrahama primerno in spoštljivo predstavimo.

Do leta 1969, ko so ga demontirali in prepeljali na sedanje delovno mesto, je kilovate proizvajal v Tovarni pohištva v Cerknici.

Ob uspešni junjski predstavitvi posodobljene tovarne so v Masivi sicer malo sramežljivo priznali, da jih v nadaljnjem razvoju moti le še energetska segment. Že v juliju so zavijali rokave. Glavnina rekonstrukcije se je nanašala na kotlovo kurišče, ki je bilo že leta v tehnološkem smislu dokaj zanemarjeno.

O opravljenih delih in pričakovanih rezultatih rekonstrukcije je Darko Žnidaršič, vodja vzdrževanja, pripovedoval v enem dihu in z veliko mero prepričljivosti:

- bistveno smo povečali velikost kurišča,
 - vgradili nov sistem rešetk,
 - izboljšali vpihovanje zraka in
 - spremenili način doziranja žagovine.
- Z navedenimi ukrepi naj bi dosegli več učinkov:
- boljše izgorevanje lesnih ostankov in žagovine,
 - daljšo obstojnost šamotne obloge,
 - manjšo porabo kuriva na enoto pridelane energije,
 - zmanjšanje toplotnih izgub in
 - zmanjšanje dima, saj in CO₂ iz dimnika, in še kaj.

Pričakujejo, da bodo slej ko prej pridelali 600.000 kilovatov, kar je četrtnina vse električne energije, kolikor je letno porabijo v tem podjetju — hčeri.

Nekatere navedenih učinkov že dosegajo, druge pa bo treba dokazati z meritvami. Krajani Martinjaka in okolice pa se v teh dneh menda že zadovoljno pohvalijo, da se »s fabriškega raufnka ne več črn dim ne vali«.

Tovarne v Martinjaku, kot je bila doslej, ne prepoznamo več. Kot da je nikoli ni bilo! Ko stopaš po v še sveži asfalt rumeno začrtani poti, te preplavijo občutki urejenosti, delovne in tehnološke discipline, tišine delujočih strojev, prostranstva, svetlobe, veliko bele svetlobe...

Kot bi v ta kolektiv v zadnjem času zaveli sveži vetrovi... Nadihal se jih bo tudi njihov R. Wolf iz leta 1941.

Na še nadaljnjih 50 let — Abraham!

I. Š.

»Likof« po zaključku obnovitvenih del.

UVEDBA MARKETINGA

Koncept marketinga se je razvil v obdobju tržnega gospodarstva kot aktivnost podjetij na trgu in analiza potrošnikovih želja. To je veliko širši pojem kot je samo prodaja blaga in storitev in mora težiti za raziskovanjem, programiranjem proizvodov in zalog, distribucijo, propagandno aktivnostjo in ostalimi servisnimi aktivnostmi. Konkurenca med proizvajalci postaja iz dneva v dan močnejša, uspeh posameznega proizvajalca pa je odvisen od njegovega prilagajanja željam potrošnikov. Tako politiko proizvajalcu omogoča le koncept marketinga. Na ta način marketing ne oddaljuje temveč prevzema odgovornost za poslovni uspeh — še več — dobro razvit marketing pomeni izhodišče koncepta razvojne politike podjetja.

IZ OBRATNE AMBULANTE

Ker so naši tovarni predvsem takšna delovna mesta, ki zahtevajo stoječe delo, ki zelo pogosto povzroča nastajanje krčnih žil, smo se s tovarno LEK v Ljubljani dogovorili, da bi s pomočjo specialistov iz Vojaške bolnice pregledali ljudi, ki delajo na takšnih delovnih mestih oziroma vse tiste, ki imajo težave zaradi krčnih žil. Odziv je bil velik, saj je bilo pregledanih 106 ljudi. Vsi so dobili ustrezna zdravila in bodo pod nadzorstvom šest tednov, ko jih bodo specialisti znova pregledali...

ČAS DRUŽBENIH DOGOVOROV

Republiška skupščina je sprejela Zakon o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitev dohodka in osebnih dohodkov. Na podlagi tega zakona pripravljajo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica SRS in republiški svet Zveze sindikatov Slovenije splošni družbeni dogovor o načelih in merilih za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah.

S KONGRESA SAMOUPRAVLJALCEV

Vprašanje odgovornosti, poslovne in družbene discipline na vseh ravneh naše družbe je naslednje področje, za katerega so se zavzemali delegati. Premalo je sankcij, tudi materialnih, kadar gre za odkrito kršenje delovne discipline, nestrokovnosti in podobnega. Odgovornost ima preveč proklamativni prizvok v naši družbi. Demokracijo preveč izkoriščamo v negativne namene. Kongres je ostro obsodil vse oblike korupcij in nepoštenega bogatenja. Ustrezna besedila v resolucijah predvidevajo za take primere rigorozne ukrepe.

ZMAGA NA LESARIJADI

Na letnih športnih igrah lesne industrije Slovenije v organizaciji Savinja Celje so zmagali Brestovi športniki. Odločila je izenačenost, množičnost in borbenost. Prihodnje leto bo lesarijada v Cerknici zato letošnji uspeh nalaga nove odgovornosti.

Letne športne igre lesne industrije Slovenije postajajo velika športna manifestacija, ki dokazuje, da postaja tudi športna aktivnost v delovnih organizacijah vse bolj množična in priljubljena.

MLADI RAZISKOVALCI

Gibanje »Znanost mladini« — republiški odbor za Slovenijo bo v sodelovanju s sodelavci Slovenske akademije znanosti in umetnosti, univerze in inštitutov letos spet organiziralo mednarodni mladinski raziskovalni tabor v Cerknici, ki bo od 3. do 11. julija letos.

»Dumijevi« ljudje testirajo nov proizvod — banana.

Demografsko ogrožena območja

Na podlagi Zakona o spodbujanju demografsko ogroženih območij v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS št. 48/90), odloka o območjih, ki se štejejo za demografsko ogrožena območja v Republiki Sloveniji v obdobju 1991—1993, je Republiški sekretariat za družbeno planiranje razpisal natečaj za zahtevke za sofinanciranje na podlagi zakona (Ur. l. RS št. 15/91). Rok za predložitev programov in objektov oziroma zahtevkov je bil 30. julij 1991.

Na podlagi odloka spadajo med demografsko ogrožena območja v občini Cerknica naslednje krajevne skupnosti: KS Grahovo, KS Begunje, KS Cajnarje-Žilce, KS Nova vas; in kot KS Stari trg v desetkilometrskem pasu na meji z Republiko Hrvaško.

Iz sredstev za demografsko ogrožena območja financira republika projekte v območja, ki leže v desetkilometrskem pasu na meji z Republiko Hrvaško 50 odstotkov predračunske vrednosti, v projekte na drugih demografsko ogroženih območjih pa 30 odstotkov predračunske vrednosti.

Na natečaj so se javili obrtniki, podjetniki v privatni lasti, podjetja v družbeni lasti in zasebni kmetje, in sicer:

Podjetja v družbeni lasti:

Na podlagi natečaja sta svoj program prijavila:

— podjetje Brest Cerknica, za novoustanovljeno podjetje Biodis v Loški dolini, ki bo proizvajalo bio gnojila. Skupna vrednost projekta je 5.604.000 dinarjev;

— Mercator — KZ Cerknica, za izgradnjo nove klavnice

v Novi vasi. Vrednost projekta je 7.200.000 dinarjev.

Podjetniki in zasebni obrtniki:

Na natečaj je prijavilo svoje programe 16 podjetnikov in zasebnih obrtnikov. Skupna predračunska vrednost vseh projektov znaša 25.800.000 dinarjev. Programi so pripravljeni za različne proizvodne in storitvene dejavnosti.

Kmetje in pravne osebe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo hrane:

Na natečaj je prijavilo svoje programe 19 zasebnih kmetov. Skupna vrednost je 39.807 tisoč dinarjev. Programi so pripravljeni za dopolnilne dejavnosti, kmečki turizem in razširitev ter posodabljanje kmetijske dejavnosti.

Za sofinanciranje programov kmetijske dejavnosti se lahko zasebni kmetje prijavijo s svojimi projekti tudi na podlagi Zakona o finančnih intervencijah v kmetijstvo, proizvodnjo in ponudbo hrane (Ur. l. RS št. 5/91), ter odloka o uvedbi finančnih intervencij za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter proizvodnjo hrane

za leto 1991 (Ur. l. RS št. 21/91).

Rok za prijavo za ta sredstva je do 15. decembra 1991. Vloge se obravnavajo vsake tri mesece.

Komunalna infrastruktura:

Poleg teh programov se na natečaj lahko prijavijo tudi občine s programi za komunalno infrastrukturo. Zato je prijavila občina Cerknica svoje programe za sofinanciranje komunalne infrastrukture:

I. Vodovodno omrežje:

— za naselja Dane, Klance Gornje Jezero in za naselja Polšeče, Zavrh ter Ravnce. Oba projekta sta ovrednotena skupaj v vrednosti 5.531.500 dinarjev.

II. Lokalno cestno omrežje:

— za obnovo in modernizacijo cest Viševke—Vrhnika, Markovec—Knežja njiva, Klance, Kozarišče—Šmarata, Podgora—Babna polica, Babna polica—Jermendol, Žilce—Osredok, Žilce—Ravne.

Skupna vrednost projektov znaša 35.000.000 dinarjev.

Za uporabo sredstev po navedenem zakonu v letih 1992 in 1993 bo treba do konca letošnjega leta v občinski skupščini sprejeti globalni načrt razvoja demografsko ogroženih območij v občini Cerknica.

Ivan Lončar

Poškodbe pri delu

V letu 1990 je bilo v podjetju 117 poškodb pri delu, na poti na delo in z dela. Zaradi teh poškodb je bilo izgubljenih 1647 delovnih dni.

V primerjavi z letom poprej se je število poškodb zmanjšalo za 10 %, število izgubljenih delovnih dni pa povečalo za 21 %.

To pomeni, da so bile v povprečju poškodbe nekoliko težje kot prejšnje leto.

Večina poškodb je bilo lažjih, 10 pa je bilo nekoliko težjih in so zahtevale daljšo odsotnost z dela. Od teh sta dve povzročili tudi lažjo stopnjo invalidnosti.

Več nam povedo podatki v spodnji razpredelnici:

Število poškodb se je pove-

čalo v PE Trgovina, na Iverki in v Tapetništvu. V drugih poslovnih enotah se je to število zmanjšalo ali ostalo na enaki ravni kot prejšnje leto. Ob upoštevanju števila zaposlenih je bilo največ poškodb na Iverki in v Strojegradnji, kjer se je med letom poškodovalo 12 oziroma 13 % delavcev.

Brestovo povprečje poškodovalih, ki znaša 6,6 %, so nekoliko presegli še v Masivi, Jelki in Tapetništvu.

Povprečna odsotnost z dela na poškodbo, ki v splošnem kaže resnost poškodb, je bila največja v PE Trgovina. Tu je bilo v povprečju na poškodbo izgubljenih kar 42,9 delovnih dni. Tohkšno število delovnih dni pa je bilo izgubljenih

predvsem zaradi ene težje poškodbe, pri kateri si je delavec ob padcu s kamiona poškodoval hrbtenico.

Poškodbe so bile v povprečju najlažje na Mineralki in v Strojegradnji, kjer je bilo na poškodbo izgubljenih samo 2,8 oziroma 3,3 delovnih dni.

Največ poškodb, kar 57,2 %, se je pripetilo pri manj nevarnih delih, kot so posamezna ročna dela, dela z ročnim orodjem, notranji transport in gibanje ljudi pri delu (padci na tovarniškem območju ipd.).

Pri delu z rezkalnimi stroji je bilo 4,3 % poškodb, pri delu z žagami vseh vrst, ki štejejo za najnevarnejše, pa 17,1 odstotka.

Vinko Žnidaršič

PE	Število poškodb				Indeks na leto 1989	Število poškodb na 100 delav.	Število izgubljenih delovnih dni	Indeks na leto 1989	Izgubljenih delovnih dni na poškodbo
	Pri str.	Ostal. delih	Na poti	Skupaj					
POHIŠTVO	13	12	3	28	85	6,4	441	122	15,8
MASIVA	14	7	—	21	65	7,5	266	109	12,7
ZAGALNICA	7	3	—	10	77	6,0	141	92	14,1
IVERKA	6	13	—	19	136	12,0	139	181	7,3
POSLOVODSTVO	—	1	—	1	100	0,6	5	22	5,0
GABER	2	4	—	6	86	4,8	97	118	16,2
TRGOVINA	1	7	—	8	200	5,0	343	1715	42,9
JELKA	2	2	2	6	100	7,7	122	83	20,3
TAPETNIŠTVO	1	6	1	8	133	7,0	62	221	7,8
MINERALKA	1	2	—	3	60	6,4	8	8	2,8
STROJEGRADNJA	4	3	—	7	78	13,0	23	53	3,3
SKUPAJ:	51	60	6	117	90	6,6	1647	121	14,1

Samostojna Slovenija

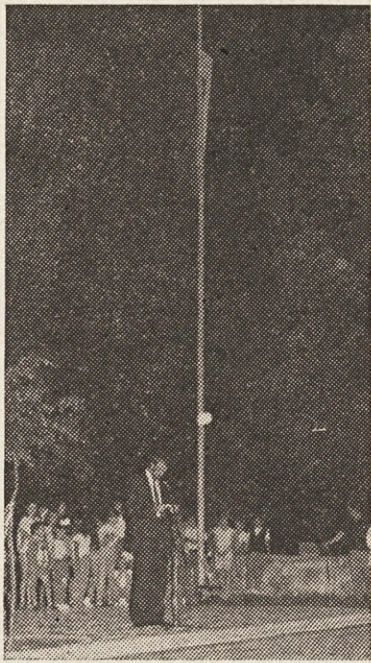
Govor predsednika skupščine Cerknica g. Janeza Okoliša ob proglasitvi samostojne Slovenije

Spoštovane dame, spoštovani gospodje, dragi občani, lep pozdrav in dober večer!

Vesel sem in v čast mi je, da lahko na tem mestu, v tej vlogi ob tako pomembnem dnevu spregovorim nekaj misli.

Verjetno skoraj ni Slovenca, ki bi današnji dan ne označeval kot zgodovinski. Dočakali smo »dan D«, ki je bil dolgo časa zavrt v tančico skrivnosti. Mnoge generacije pred nami so upale in si želele tega dogodka, vendar okoliščine niso dovoljevale narediti koraka v tej smeri. Najbrž ni naroda, ki si ne bi želel lastne države, ki pa kot taka ni sama sebi namen, ampak le sredstvo, s katerim narod navzven uveljavlja svojo neodvisnost in samostojnost v odnosih do drugih narodov. Državnost je torej izraz nacionalne suverenosti in predpogoj za uveljavljanje interesov po načelu enakopravnosti do drugih narodov. Zgodovina narodov je neločljivo povezana z njihovimi prizadevanji za lastno dr-

žavo. Slovenski narod je stoletja hrepenel po tej odločitvi in danes, na pragu 3. tisočlet-

ja, dočakal, da stopi na sebi primerno pot.

Mnogi izmed nas se tega od srca veselijo, drugi so zadrž-

ni, nekateri dvomijo, vsi pa smo si edini v prepričanju, da je čas da se priključimo ostalim narodom, ki sami odločajo o svoji usodi. Najbrž se danes večina še ne zaveda vseh posledic, ki jih prinaša ta odločitev, v dobrem in slabem. Dejstvo pa je, da takšna odločitev pomeni pravi tektonski premik v zgodovini nekega naroda. Zgodovina bo pisala o mnogih pogumnih odločitvah, o bolečih porazih in udarcih, o poniglavi strahopetnosti politikov in vrsti mešetarjenj s slovenskimi interesi. Eno in drugo je sestavina našega zgodovinskega spomina za spoznavanje nas samih, obenem pa izhodišče za orientacijo v prihodnje.

Z aktom razglasitve samostojnosti Slovenije je končana prva faza ustvarjanja države Slovenije. Njene državotvorne okvire je treba napolniti z vsebino, to pa je v prvi vrsti ozdravitev gospodarstva, ki je lahko dobra podlaga za uveljavitev Slovenije v svetu.

Kot je razvidno iz današnjih dogodkov, ustvarjanje nove države ne bo preprosto, kar

pa je še bolj zaskrbljujoče, ne bo potekalo brez provokacij, tako znotraj kot zunaj. Do neke mere je razumljiva reakcija zveznih organov, ki z osamosvojitvijo Slovenije in Hrvaške prav gotovo veliko izgubijo. Dejstvo pa je, da brez predhodne suverenosti vsakega naroda na območju nekdanje Jugoslavije ni možen dogovor, ki bi zagotovil enakopravno dogovarjanje o skupnosti narodov oziroma držav.

Manj razumljiva je reakcija zahoda, ki je v svojih proklamacijah poln demokratičnega besedičenja, v konkretnih primerih pa popušča ciljem neke politike oziroma ohranjanje obstoječega statusa.

Poti nazaj ni več. Na plebiscitu pred pol leta smo se odločili, v kakšni državi želimo živeti. Ves ta čas so potekale aktivnosti v smislu te odločitve. Od poskusov dogovora o konfederaciji držav na območju Jugoslavije z določenimi skupnimi funkcijami, do poskusa sporazumne razdružitve. Vse te ponudbe za preoblikovanje jugoslovanske skupnosti so bile v končni fazi neuspešne in na tej osnovi je tudi razglasitev samostojnosti postala nujnost.

Seveda pa s tem ne pomeni, da se Slovenija na ta način

zapira. Nasprotno. Zaradi svoje majhnosti je nujno, da je odprta za vse pobude, sodelovanja, ki slonijo na sporazumni ravni.

Danes, ko praznujemo rojstvo suverene države Slovenije, to počnimo pokončno, dostojanstveno, veselo in prijateljsko z vsemi, ki jih vodijo dobri in pošteni nameni. Zavedati se moramo, da bomo še naprej živeli na tem koncu Evrope, med zahodom in vzhodom, da ne bomo šli v Evropo, ampak se nam bo v urejenih razmerah, ki naj bi sčasoma zavladale, vrnila sama z vsemi svojimi prvinami.

Osamosvojitve Slovenije je postala realnost. Nihče več ne more zaustaviti tako pomembne odločitve večine državljanov. Zdaj se je treba lotiti dela, da pospravimo ruševine preteklosti, da vzpostavimo nov sistem. Prvič v zgodovini bomo urejali lastne zadeve sami in bomo za te odločitve odgovorni sebi oziroma lastnemu narodu.

Veliki ljudje Notranjske

M. Gaspari

Maksim Gaspari se je rodil 26. januarja 1883 v Selščku pri Begunjah pri Cerknici očetu Jakobu, po rodu iz Furlanije, in Ivani Švigelj domačinki iz Selščka. Osnovno šolo je obiskoval v Begunjah. Materina smrt je desetletnemu fantiču močno spremenila njegovo življenjsko pot. Odtlej je zanj skrbela njegova teta. Po realki v Ljubljani ga je usmerila v trgovski stan. Pri trgovcu Murniku v Kamniku je njegove nadarjene risarije opazil Niko Sadnikar, ki postane dokončno »usoden« za mladega Maksima. Podpiral ga je gmotno in moralno. Napotil ga je na šolanje v Ljubljano, zatem pa še na dunajsko Akademijo. Od tu naprej v celoti povzemamo zgodbo o našem umetniku izpod izredno tenkočutnega peresa dr. Staneta Mikuža, ki je pripeval bogato besedilo v barvni monografiji umetnika Maksima Gasparija, ki je bila Slovencem »podarjena« v Ljubljani leta 1977.

Maksim GASPARI (1883—1980)

DUNAJSKA LETA

V ta navdušenja in zagnanosti polni svet je stopil Maksim Gaspari poln idealov, vere v prihodnost in trdne volje, da postane resničen umetnik. Po prvem razočaranju, ker ni bil sprejet na akademijo, se je vpisal na grafično šolo, kjer se je kmalu znašel. Poleg šole so ga seveda nadvse zanimali okolje, umetniške razstave in pa novi znanzi, ki jih je tu srečeval. Optimistični Gasparijev značaj se je kljub resničnim skrbem za obstanek na široko odpiral novim prijateljstvom. Med prvimi prijatelji srečamo G. Birollo, ki je posojal Gaspariju akademsko izkaznico, da si je lahko zastoj ogledeval razstave, ga obiskoval v stanovanju, kjer sta šahirala, ga sprem-

ljal na ustanovni shod, ki je snoval »novo jugoslovansko društvo« (šlo je za ustanovni shod društva »Vesna«) in Gaspari je bil ponosen, ker so ga tovariši kljub temu, da ni bil na akademiji, povabili na sestanek. Kmalu potem je prišlo prijateljstvo z Meštrovićem, kiparjem Svetislavom Peruzijem, slikarjem Sašo Santlom in drugimi.

Predvsem so mladega Gasparija z magično silo privlačevale umetniške prireditve, kajti ob njih je upal, da si bo razširil obzorje in hkrati laže našel pot v skrivnostno umetniško svetišče. Prva umetnostna razstava, ki jo je videl na Dunaju, je veljala Hagenbundu, kjer so razstavljali člani češkega društva »Manes«.

V pismu Sadnikarju je zapisal: »Razstava je pristno moderna, zastopana od najboljših Čehov (umet-

nikov) kakor »Kupka«, »Šwabinsky« idr. Prevladujejo socialne in filozofične ideje. Za preprosto ljudstvo nima razstava pomena, ker razmotrivati se mora skoraj vsaka slika z duhom in globokim mišljenjem.

Med razstavljalci mi je najbolj ugajal Kupka in Šwabinsky. Kupka kaže v izvirnih, zelo delikatnih barvah, v jasni luči, črni klerikalizem, daje moč socializmu in ironizira kapitalizem... Odlikuje se posebno po čudoviti karakterizaciji in po fini risariji... »Zanimiva in razborita sodba nastajajočega umetnika, podprta verjetno s kritikami, ki jih je bral v časopisih. Za bodočega slikarja je važno dejstvo, da je razstava moderna, idejno napredna, pa čeprav na račun nerazumevanja preprostih ljudi, v likovnem pogledu pa so conditio sine qua non — karakterizacija predmeta in pa odlična risba. Z obiskom razstave v poslopju secesije je Gaspari odlašal, čeprav ga je nekajkrat v pismih Sadnikarju napovedal.

Ogledal si je medtem razstavo v »Künstlerhausu«, ki ga je razočarala, prav tako ni bil zadovoljen tudi z deli »slavnega« Lenbacha in F. v. Stücka. V pismu nadalje piše: »Prihodnje dni grem mogoče že v »Secession«, nekaj mi pravi, da poseka »Künstlerhaus« in »Manesa«, zato sem silno radoveden. — Poročam vam prihodnjič.« Na srečo se nam je ohranila Gasparijeva originalna razglednica kamniškemu prijatelju (dat. 2. dec. 1902). Tekst je takle: »Pred odhodom v »Secesijo«! Mnogo srčnih pozdravov! — Vaš Gaspari.« Na razglednico je narisal s svin-

čnikom portretno študijo mladenke s klobukom na glavi in s kožnatim ovratnikom v tričetrtinskem profilu v desno. Pričeska je značilna za secesijski čas, pa tudi razpoloženje, ki nam ga posreduje podoba, je iz enakega testa: nekam skrivnostno in zamišljeno gleda v nas upodobljenka. Risba kaže že precejšen napredek, le usta in nos sta malce trdo oblikovana. Sadnikarju je bila risba zelo všeč, izživajoči in zamišljeni pogled narisane dekleta pa je v njem očitno sprožil vprašanje, kako se njegov varovanec v šoli razume z dekleti.

Gaspari je odpisal: »Veseli me, da Vam je bila poslana razglednica simpatična, original je namreč model iz Grafičnega zavoda, ki smo ga risali tisti dan dopoldne. Z damami v šoli ne običujem veliko, prvič, ker mi še ne gre dobro dunajski dialekt, in drugič ne maram, da bi se pričelo kako razmerje, ker potem bi bil zopet zateleban v novega ideala in bi gotovo slabše napredoval. Saj mi še Irma noče iz glave!« Kot dokaz, da je to res, je slikar v pismu zapisal dve pesmi (III, IV, očitno iz cikla, posvečenega »idealu«), od katerih bi eno le prebrali, ker je zanimiva zaradi splošnega razpoloženja časa in seveda tudi poetovega:

»Mene spremljajo v tujini le spomini, le spomini, s teboj sanjanih večerov doli v bajni domovini... In spomini, ko duhovi med grobovi, med grobovi, ti so tožni in mrzeči, kakor severni vetrovi.«

V naslednjem poglavju pisma poroča nato Gaspari o razstavi v »Secesiji«. To je bila petnajsta razstava društva upodablajočih umetnikov Avstrije v »Secesiji«, odprta od 15. XI. 1902 do 28. XII. istega leta. Njeno ureditev je prevzel slikar Koloman Moser, ovitek kataloga Leopold Stolba, plakat pa je oblikoval Leopold Böhm. Med razstavljalci je užival poseben poudarek slikar Leopold K. W. Graf von Kalckreuth, ki se je predstavil z 29 slikami. Slikar je sodil v krog worpswedske slikarske kolonije in bil znan predvsem po razpoloženju, ki ga je znal vdihniti svojim krajinam. Velik del razstave je bil posvečen poljskim gostom, ki so razstavljali v okviru umetniškega društva »Sztuka« iz Krakova.

Kako je mladi Gaspari doživel razstavo? Videli smo, da se je nekako duhovno pripravljal na ta obisk, da je poprej obšel druge razstave in

da je svojemu mecenu poslal originalno razglednico, kjer je nekam svečano napovedal obisk, pričakujoč resnično umetniško doživetje in odkritje.

Nič lepšega in znamenitejšega za razumevanje mladega umetnika in za njegov čisti, idealni odnos do umetnostnega ustvarjanja ne najdemo, kakor je pričujoči zapis v pismu: »Iz Secesije Vam poročam, danes sledeče: Razstava je zelo obširna, urejena okusno. Človeku se dozdeva, ko vstopi, da je odšel v neki nadzemeljski kraj, v neko svetlišče ali tempelj. Zdi se mi, da se nad razstavljenimi deli vlečejo tanke, nevidne megle, napojene od večnih idej... Stopajoč od umotvora do umotvora po mehkih slamnatih preprogah, ponavljal sem nehoteto motto, ki je vpisan zunaj nad glavnim portalom Der Kunst ihre Freiheit (Umetnosti njeno svobodo)...« Razstavno poslopje secesije je zapustilo torej v Gaspariju natanko tak vtis, kakršnega so želeli njegovi tvorci, vtis posvečenosti in izbranosti, povsem v smislu »svete pomlad«. Tudi razstava je napravila na mladega fanta najgloblji vtis. Najbolj mu je bila všeč neka Kalckreuthova krajina. »Motiv je preprost. Neverjetno je skoraj, da se da s čopičem tako fino izraziti navadna pokrajina...« Slikar je podoben skiciral na listič, jo pobarval in poslal v pismo Sadnikarju.

Drugo pomembno doživetje, ki je razvidno iz pisma, je bil Gasparijev obisk na razstavi »Wiener Kunstgewerbe Verein« (dunajskega umetnostnoobrnega društva). Bilo je to področje, kjer so Dunajčani postali veliki. Leta 1899 je umetnoobratna šola doživela pomembne spremembe. Dobila je nove profesorje iz secesionističnega kroga, kot npr. kiparja Josefa Strasserja, slikarja Kolomana Moserja in arhitekta Josefa Hofmanna.

Ti možje so mislili zelo resno in so v kratkem času tako rekoč iz nič ustvarili moderne primerke dunajskega secesionističnega sloga. Zimske razstave umetnoobrnega muzeja so bile polne obiskovalcev, od preprostih obrtnikov do članov cesarske hiše. Proizvodi »Dunajskih delavnic« (MW) so na svetovni razstavi v Parizu leta 1900 poželi vsoto pozornosti in priznanja ter so postali splošna evropska znamenitost.

(Nadaljevanje prihodnjič)

O CERKNIŠKEM JEZERU

Iz Obzornika pred 20 leti:

Skupščina občine Cerknica je sprejela odlok o registraciji plovil in o varnostnih ukrepih na Cerkniškem jezeru. Glavni namen odloka je, da se zagotovi varnost, vzpostavi red, ki ga doslej ni bilo, ter ohrani jezero v svoji prvotni podobi. Med drugim se prepoveduje uporaba plovil, ki jih poganja vijak — izjema so le prebivalci Otoka in Laz, LM, UJV, JLA, raziskovalci in reševalci. Seveda je odlok opremljen tudi z ustreznimi kaznimi za eventuelne kršilce.

Ob jezeru bodo postavili opozorilne table v več jezikih, zgradili čolnarno, organizirali dežurno službo...

Iz Obzornika pred 10 leti:

O prihodnji usodi našega znamenitega jezera imamo že desetletja nazaj celo vrsto ugibanj, strokovnih raziskovanj, razgovorov, celo elaboratov... Nič čudnega, saj bi vsak večji poseg vanj povzročil tudi bistvene spremembe v njegovi podobi, značilnostih, uporabnosti, pa tudi v našem življenju ob njem. Tudi tokrat gre za elaborat.

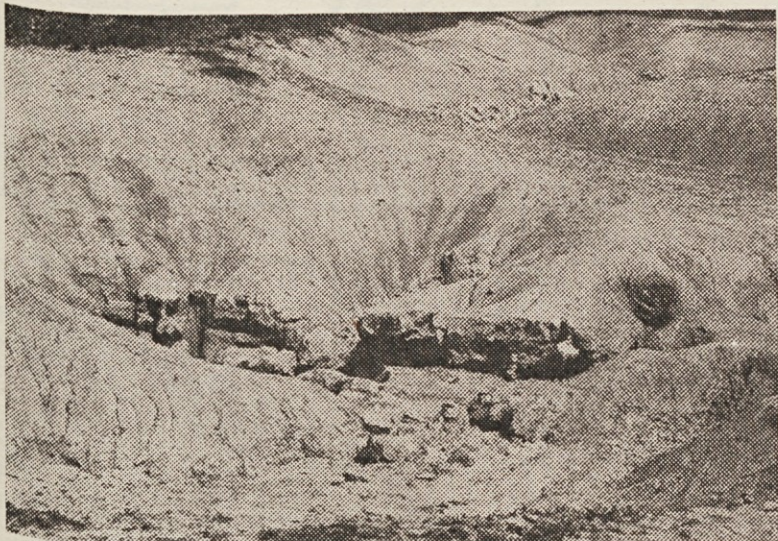
Notranjski študentski klub je organiziral razgovor z delovnim naslovom »Cerkniško jezero danes — ali bo tudi jutri?« Razgovor je bil sicer nedorečen, je pa razkril vrsto nasprotujočih si stališč in dilem, ki jih bo potrebno razčistiti, preden bomo odločali o usodi jezera. Najnovejši strokovni predlog o prihodnji podobi in vlogi Cerkniškega jezera obsega načrte o večnamenski akumulaciji jezera. O vsem tem pa naši občani nič ne vedo...

... in v avgustu 1991:

Občani o tej problematiki tudi danes zelo malo vedo. Da bi izvedeli najnovejšo resnico o nakanah z bodočo usodo jezera, smo se sredi avgusta obrnili na predsednika IS SO Cerknica g. Petra Hribarja. Povedal je, da če kdaj, potem je tokrat usoda jezera v dobrih rokah, saj sta imenovani kar dve komisiji, lokalna in druga na republiški ravni, ki jo vodi podpredsednik IS RS dr. Leo Šešerko.

Cerkniško jezero spada ob Planinskem polju, Postojnski jami, Rakovem Škocjanu in Snežniku v območje notranjskega regionalnega parka. Gre za celovit projekt in velik prispevek k ohranitvi narave. Šlo naj bi za režim, ki ne bi smel bistveno prizadeti življenja vaščanov ob jezerski obali, saj naj bi jezero bilo tudi še v naprej rezervat pitne vode, ki je v Sloveniji vse bolj primanjkuje. Mnoge rešitve za načrtovanje bo mogoče črpati iz republiškega Zakona o naravi, ki je v pripravi in bo sprejet do konca leta.

Predvidoma se bosta v začetku septembra, ko se bo umaknila večina jezerske vode, na licu mesta — to je ob samem jezeru — sestali obe komisiji. Njuno delo bo verificirala občinska skupščina, pred tem pa seveda niso dovoljeni nikakršni posegi na območju jezera.

Požiralnik Rešeto že stoletja neusmiljeno požira del jezerske vode. Z njo v podzemna brezna odteka tudi načrti o jezerskem in objezerskem življenju.

Kaj bo z družbenim centrom

Knjižnica Jožeta Udoviča se bo z Zakonom o zavodih osakaj BO Z DRUŽBENIM mosvojila kot javni zavod. Še vedno bo splošno izobraževalna knjižnica 4. skupine, še nadalje pogojno matična, ker nima izpolnjenih vseh normativov.

Njena dejavnost je namenjena vzgoji, izobraževanju in zadovoljevanju kulturnih potreb občanov. Knjižnica deluje v enotnem knjižnično informacijskem sistemu v Sloveniji. Enoten sistem naj bi zagotavljala matična dejavnost, enotna strokovna obdelava gradiva, zbiranje podatkov, vodenje katalogov in razvijanje medknjižnične izposoje. Knjižnica pripravlja prireditve in druge oblike razvijanja interesov za knjižničarsko dejavnost (predstavitve knjig, literarni večeri, ure pravljič, razstave, predstavitve organiziranim skupinam). Hkrati sodeluje z drugimi knjižnicami v občini in jih med seboj povezuje.

V ZVEZI KULTURNIH ORGANIZACIJ ugotavljajo, da razvitost kulture v naši občini temelji še vedno zgolj na amaterizmu. Zelo pomembno je, da imamo pihalni orkester in nekaj otroških pevskih zborov, ki so po kakovosti v sa-

mem vrhu v Sloveniji. Druge dejavnosti pa se šele rojevajo in moramo vanje veliko vlagati (čas, denar), da bodo šele čez nekaj let dobro obrodirile (folklor, oživljanje starih tradicij, vzgoja mladih kadrov, ples...). V okviru ZKO je 11 društev, ki dobro delujejo in so se začela v zadnjem času med seboj povezovati za skupne akcije (Pokaži, kaj znaš, Revija otroških in mladinskih pevskih zborov, Revija odraslih pevskih zborov...).

ZKO bo po Zakonu o društvi delovala v okviru knjižnice Jožeta Udoviča, kar je trenutno najprimernejša oblika, kot samostojna enota s svojim programom. Delavec ZKO bo priključen v delokrog tega zavoda.

KINODEJAVNOST je od 1. januarja letos ukinjena zaradi preslabega obiska. Delavec, ki je opravljal te naloge, je tehnološki višek.

MUZEJ LJUDSKE REVOLUCIJE NOTRANJSKE V LOŽU se bo preimenoval v Muzej novejših zgodovine Notranjske in se bo pridružil Notranjskemu muzeju Postojna, ki je samostojen zavod. Tako se bo muzej vključil v muzejsko mrežo.

Za vključitev v Notranjski muzej v Postojni morajo ustanovitelji (skupščine občin Cerknica, Logatec in Vrhnika) sprejeti ustrezen formalni akt, s katerim bodo zaupali varstvo svoje naravne in kulturne dediščine strokovni organizaciji — splošnemu pokrajinske-

mu muzeju v Postojni.

Zaradi slabega stanja razstavnih in drugih prostorov v stavbi muzeja v Ložu bodo potekala obnovitvena dela, ki jih bo izvajala Kovinoplastika Lož.

Računovodska dela se bodo opravljala v skupni računovodski službi za vse družbene dejavnosti.

Martina Nelc-Kočevar

Iz knjižnice

V zadnjem času se obisk v naših prostorih stalno povečuje. Predvsem mladi so skozi večletno obiskovanje že spoznali pestrost knjižnega bogastva in način, kako priti do knjige, četudi je pri nas nimamo. To nam omogoča medknjižnična izposoja, kar pomeni, da lahko bralec »pride« do katerekoli knjige ali drugega zapisa. Pri svojem delu verjetno rabite sprotne informacije, ki jih posreduje časopisje: Informacije iz Slovenije, Manager, Byte, Moj mikro, Gea... Skratka, knjižni fond skušamo bogatiti po svojih najboljših močeh.

V prostih dneh bo verjetno zanimivo prebirati knjige s posameznih področij:

ZA MLADINO: enciklopedične izdaje poljudnoznanstvene literature: NARAVA, NEBO IN ZEMLJA, ŽIVLJENJE V VODI, KAKO DELUJEJO STROJI, knjige iz zbirke VESELJE Z ZNANOSTJO: VODA, ZRAK, SVETLOBA, ENCIKLOPEDIJA VPRAŠANJ IN ODGOVOROV, pestra izbira pravljič in slikanic.

ZA ODRASLE: Splošno koledarji, enciklopedije, leksikoni, bibliografije

Filozofija ARISTOTEL: Fizika
KONFUCIJ: Pogovori
RUS, V.: Možnost nove estetike
KOCJANČIČ, R.: Delo kot mit in kot stvarnost

TRUHLAR, V.: Leksikon duhovnosti
JERMANJ, J.: Numerologija

Psihologija JUNG, C. G.: Spomini, sanje, misli
TRSTENJAK, A.: Biti človek
FROMM, E.: Človekovo srce
RUSSELL, B.: Knjiga o možganih
Družbene vede, politika, sociologija MAKAROVIČ, J.: Mladi iz preteklosti v prihodnost
TOMC, G.: Druga Slovenija

Gospodarstvo BOGATAJ, J.: Domače obrti na Slovenskem
RIBNIKAR, I.: Uvod v finančno ekonomijo
ROJSEK, I.: Trženje in varstvo naravnega okolja

Pravo PRAPANČIČ, B. M.: Pravo in prav
Vzgoja, šolstvo LIPAR-KADUNC, G.: To zmorem tudi jaz
NAGEL, W.: Spodbujanje in odkrivanje nadarjenih otrok

Etnografija ČAPLAK, R.: Občina Cerknica
Prirodoslovne vede, matematika, fizika BRONŠTEJN, J. N.: Matematični priročnik
zbirka priročnikov SPREHODI V NARAVO

Slikovni pojmovniki: OXLADE, C.: Fizika
VERTHEIM, J.: Kemija
STOCKLEY, C.: Biologija
Medicina LIKAR, P.: Bioritem
500 vprašanj mladih staršev
ABC masaže
LEIBOLD, G.: Biomedicina
FRANKS, H.: Ženska v najlepših letih
DEXTREIT, R.: Glina zdravi

Enota naše knjižnice v novih prostorih v Starem trgu je odprta ob ponedeljkih od 14. do 18. ure in ob sredah od 13. do 15. ure. Enota v Novi vasi v prostorih osnovne šole je odprta vsak četrtek od 14. do 16. ure. Video kasete si lahko sposojate le v naši osrednji knjižnici v Cerknici.

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Na podlagi dosedanjih izkušenj pri podružbljanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je predsedstvo republiške konference socialistične zveze delovnega ljudstva sklenilo, da bomo z akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« nadaljevali tudi letos. To naj bi postala stalna oblika tovrstne dejavnosti, tako da bo sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite najširše in stalno družbeno gibanje.

Letos bosta poleg vseh sestavin našega družbeno-političnega življenja v vajah sodelovali tudi jugoslovanska ljudska armada in teritorialna obramba...

NAGRADE IZUMITELJEM

Pred meseci smo poročali, da je Brestova delovna skupina strokovnjakov, ki so jo sestavljali dipl. ing. Tone Zidar, dipl. ing. Jože Urbas in ing. Jože Strle, dobila za uresničitev projekta »tovarna ognjeodpornih plošč« posebno nagrado Gospodarske zbornice Jugoslavije za izjemne gospodarske dosežke v preteklem letu. Letos pa je omenjena skupina za ta inovacijski projekt dobila še eno veliko priznanje: nagrado iz Sklada Borisa Kidriča.

KRMILLENJE PROIZVODNJE

Cilj večine organizacij združenega dela, ki uporabljajo računalnik, je združena obdelava podatkov na področju načrtovanja in spremljanja proizvodnje; na kratko povedano, z računalnikom želimo krmiliti proizvodnjo.

Vodenje proizvodnje bomo uresničevali po temeljnih organizacijah postopno. Začeli bomo v Gabru, kjer bo postavljen prvi daljinski terminal s printerjem.

Kako smo letovali

Brestove počitniške prikolice so letos pretežno ostale prazne. Že spomladanski razpis je pokazal manjše zanimanje kot v prejšnjih letih. Seveda smo takoj »krivili« cene za uporabo prikolic, ki so bile letos odvisne od najemnin za uporabo kampirnih prostorov in števila prispelih prijav.

Da bi zmanjšali stroške, smo bili prisiljeni potegniti iz kampov kar 16 od skupno 40 prikolic. Za letovanje je bilo prijavljenih 24 prikolic oziroma 60 odstotkov razpoložljivih zmogljivosti.

Odziv v juniju je bil skromen, vendar je bilo tako tudi v prejšnjih letih. Ko smo v zadnji dekadi pričakovali selitev Brestovcev k morju, se nam je zgodila 10-dnevna vojna. Kasneje se je prenesla še na hrvaška tla, kjer imamo v 10 kampih 21 prikolic. Terorizem, ki ves ta čas divja — sicer v stran od naših letovišč, je pregnal še preostalo razpoloženje za načrtovanim počitnikovanjem proč od vsakdanjosti. Zmagal je terorizem, zato pa bomo ob obračunu letovanja ugotovili izgubo. Zasedenost letovalnih zmogljivosti bo manj kot 20-odstotna.

V teh dneh se dogovarjamo z letovišči o zmanjšanju predhodno pogodbeno dogovorjenih plačil. Razgovori so sicer uspešni, vendar se končni obračun vsekakor ne bo izšel. Lahko bi rekli, da je nastala »vojna škoda«!

Termalno zdraviliško letovišče v Lendavi je veliko bolj iskano kot smo (kljub vojnam!) pričakovali. V tem prekmurskem mestu smo si z dvotretjinskim deležem iz republiškega sklada za nerazvita območja z zakupom zagotovili v 16-letno uporabo eno dvoposteljno sobo v hotelu Lipa. To možnost vam ponujamo še naprej, saj tam glavna sezona šele prihaja.

Lendava je majhno mesto v slikoviti Kranjski pokrajini ob Muri, na tromeji Slovenije, Avstrije in Madžarske. Mimogrede: lendavska INA je glavni dobavitelj lepil za naša podjetja.

V zdraviliškem hotelu Lipa je restavracija, taverna, aperitiv bar, pokriti bazen s termalno vodo (32—36°C) in olimpijski bazen z navadno vodo. Termalna voda zaradi bogatih primesi parafina zdravi revmatična obolenja, stanja po poškodbah in operacijah ter blagodejno vpliva na kožo. Veliko je možnosti za šport in rekreacijo: tenis, kegljišče, trimski kabinet, izposoja koles, sprehodi po slikovitih lendavskih gorah, posejanih z zidaniciami.

Poskrbljeno je tudi za zabavo in ples. Možen je ogled krajskih znamenitosti v Pomurju, Medžimurju, Avstriji in Madžarski, ki je od Lendave oddaljena le dva kilometra.

Strelnske novice

DRŽAVNO PRVENSTVO V ZADRU — PRESENEČENJE MLADIH BRESTOVIH STRELCEV

V zadarski dvorani Mocire je bilo državno prvenstvo v streljanju z zračnim standardnim orožjem. Tekmovanja se je udeležilo več kot 400 strelcev iz 53 strelnskih družin. Mladinci Strelnske družine Brest so prišli na tekmovalno neposredno z vožnje. Zasedli so 5. mesto s 1685 krogi.

Drugi dan je bilo tekmovalje članov. Ker so imeli doseženo tudi člansko normo, so se po prespani noči udeležili še članskega tekmovanja. Mlada ekipa iz Bresta je v izredno močni konkurenci streljanja z zračno puško osvojila odlično 4. mesto s 1721 krogi in je bila najbolje uvrščena mladinska in članska ekipa iz Slovenije.

Na tekmovalju je Damjan Kandare s 576 krogi dosegel po kategorizaciji športnikov zvezni razred, Sebastijan Žnidaršič s 573 krogi in Tadej Krajc s 572 krogi pa republiški razred. Nastop mladih strelcev na državnem prvenstvu je omogočilo podjetje Brestin.

DRŽAVNO PRVENSTVO V SKOPJU — KANDARE IZ BRESTA DRŽAVNI PRVAK — EKIPA DRUGA

Glavno mesto Makedonije je bilo prireditelj 35. državnega prvenstva v streljanju z zračno puško serijske izdelave. V ekipnem tekmovalju je nastopilo 37 ekip mladincev in 29 ekip mladink, oziroma 146 mladincev

Enkrat tedensko organizirajo gostom piknik sredi goric.

Polni penzion v dvoposteljni sobi za eno osebo velja od 19. avgusta dalje 2.280 din za sedem- in 3.150 din za desetdnevno bivanje, ki pa ga je treba ob koncu letovanja v celoti plačati v recepciji hotela.

Vsem, ki letos iz najrazličnejših vzrokov še niso počitnikovali, zlasti pa onim, ki bi jim to izboljšalo zdravstveno stanje, priporočamo, da se odločijo za izlet na vzhod Slovenije. Seveda velja enaka ponudba tudi našim upokojencem. Za informacije in prijave se oglasite v splošno-kadrovskem sektorju Brest d.o.o. v Cerknici.

I. Š.

in 124 mladink, ki so na republiških prvenstvih dosegli norme.

Mladi so tekmovali na 40-mestnem avtomatskem strelišču. Organizator se je z organizacijo tekmovanja potrudil, kar se jim je tudi obrestovalo, saj je mladinec cerkniškega Bresta Damjan Kandare izenačil 17 let star državni rekord s 379 krogi. Tudi ekipno so se mladinci v postavi Damjan Kandare, Sebastijan Žnidaršič in Tadej Krajc izkazali, saj so osvojili srebrno medaljo.

Za nastop v Skopju pa se moramo zahvaliti podjetju Brest-Tapetništvo, ki je omogočilo prevoz.

REZULTATI:

EKIPNO

1. SD LIVAC Kikinda — 1097 krogov
2. SD BREST Cerknica — 1095 krogov
3. SD CENTAR Titograd — 1093 krogov

POSAMEZNO

1. DAMJAN KANDARE SD BREST 379 krogov
2. FRANE RADOMILA SD STOBREČ 375 krogov
3. DUŠAN ŽIŠKO SD OLIMPIJA 374 krogov

DAMJAN KANDARE

Damjan Kandare je bil rojen 17. marca 1972, ter živi v vasi Klance pri Starem trgu. Že kot pionirček je začel leta 1985 trenirati v strelnski družini Brest. Prve vidne rezultate je pokazal že leta 1986, ko je na državnem prvenstvu z zračno puško zasedel 5. mesto in bil samo za en krog ob državni naslov. Najpomembnejše uvrstitve po letih so:

1988

- Republiški mladinski prvak MK puška 3 × 20
- Republiški prvak lige — standard zračna puška (ZP) mladinci

1989

- Republiški članski prvak s standard ZP

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delavcev podjetja BREST Cerknica, d.o.o.

Izhaja tromesečno v nakladi 2.800 izvodov. Glavni in odgovorni urednik: Ivo ŠTEFAN. Uredniški odbor: Miran PETAN, Franc GORNIK, Janez OPEKA, Jože KOROŠEC, Zdravko ZABUKOVEC, Vili FRIM, Andrej VIVOD, Hedvika MELE, Hermína MALIS, Jožica ŠKERLJ, Franc MELE, Anton OBREZA.

Foto: Jože ŠKERLJ.

Predsednik odbora za obveščanje: Vili FRIM.

Tisk: Železniška tiskarna v Ljubljani.

Glasilo je brezplačno za člane kolektiva in upokojence in je po sklepu Sekretariata RS za informiranje (Ur. list SFRJ, št. 4/91) oproščeno temeljnega davka.

- Republiški prvak lige med mladinci in člani
- Republiški mladinski prvak MK puška 3 × 20
- Državno prvenstvo 11. mesto MK puška 3 × 20
- Proglašen za najboljšega mladincev v Sloveniji

1990

- Republiško prvenstvo 2. mesto MK puška 3 × 20
- Republiško prvenstvo 2. mesto standard ZP
- Državno prvenstvo 3. mesto serijska ZP
- Državno prvenstvo 11. mesto standard ZP

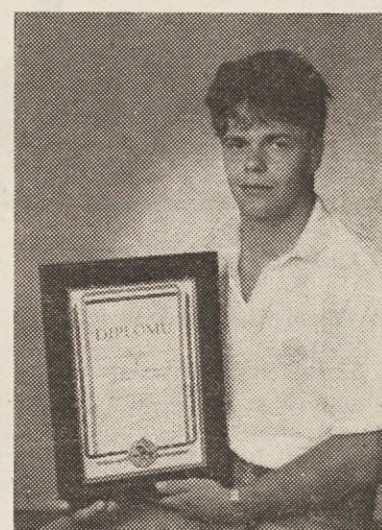
1991

- Republiški mladinski prvak serijska ZP
- Republiški članski prvak serijska ZP
- Državni mladinski prvak serijska ZP

Vsi ti uspehi so nedvomno rezultat trdega in marljivega treniranja ter številnih udeležb na tekmovanjih. Pogoje za treniranje z zračnim orožjem ima, medtem ko treningi z malim kalibrom potekajo v bližnjem peskopu pod milim nebom.

Največji problem pa je oprema, malokalibrska puška standardne izdelave in kakovostno strelivo, za kar klub nima denarja, da bi perspektivnemu mlademu strelcu nudil pogoje za uspehe v mednarodnem merilu.

Velika krivica bi se zgodila, če se ne bi našlo ustrezne pomoči za doseganje še boljših rezultatov.

Z rezultati je Damjan Kandare dosegel kategorizacijo športnik »Zveznega razreda«, ki se jo doseže le na državnih ali mednarodnih tekmovanjih. Upamo, da bo še v mladinski, kasneje pa v članski kategoriji, seveda ob ustreznem sponzorstvu, dosegal dobre uvrstitve.

F. Mahne

Kegljaške novice

KATJA MEDEN IN NATAŠA ŽNIDARŠIČ DRŽAVNI PRVAKINJI

Na enem od zadnjih državnih prvenstev v kegljanju za

Državni prvakini.

pionirje in pionirke, ki je bilo na kegljišču Grmoščice v Za-

grebu, sta pionirki Kegljaškega kluba Brest dosegli svoj največji uspeh, saj sta postali državni prvakini — Katja Meden v kategoriji do 11 let in Nataša Žnidaršič v kategoriji do 14 let. Obe pionirki sta postavili tudi rekorde državnih prvenstev.

Rezultati:

Pionirke do 11 let

(2×50 v polno):

1. Katja Meden Brest 468 kegljev
2. Ana Milisavljević Medveščak Zg. 404 keglje
3. Darja Dobrejč EMO Celje 397 kegljev

Pionirke do 14 let

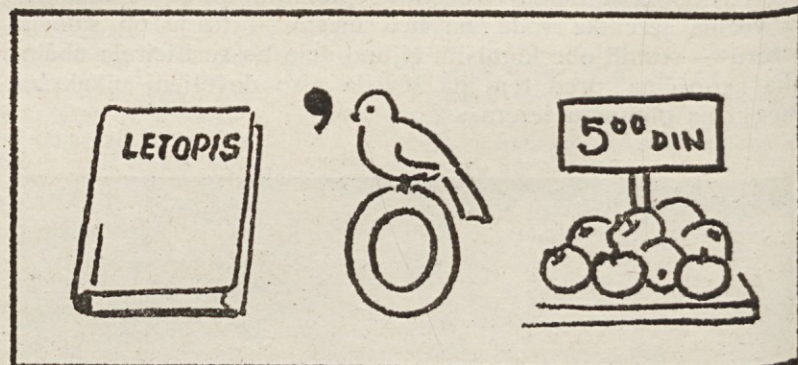
(2×100 mešano):

1. Nataša Žnidaršič Brest 811 kegljev
2. Irena Brunšek Kamnik 778 kegljev
3. Nina Podlesnik Trbovlje 766 kegljev

F. Gornik

Antiteroristka ...

Šala, ki v Brestu še ne velja.

Nagradni rebus

Rešitev rebusa pove, kako se imenuje pomembni samoupravni akt, ki smo ga v Brestu sprejeli pred dvajsetimi leti.

Med pravilne rešitve bomo razdelili denarne (700, 500 in 300 dinarjev) in pet knjižnih nagrad.

Rešitve pošljite uredništvu Obzornika najkasneje do 20. septembra. Na kuverto pripišite: »Nagradni rebus«.